Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5299 | 5/18 ՅՈՒԼԻՍ 1903 | ՇԱԲԱԹ | 23 ՐԵՊԻՒԼ ԱՃԸՐ 1321 | Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5299

درعلیه غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
	վեցամսեայ	70 »
	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստի թուղթ կ'ընդունուի 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՀԻՒԱՆԴԱՊԱՀՈՒՀԻՆԵՐ

Կը լսենք թէ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը որոշած է հիւանդապահուհիներու պատրաստութեան յատուկ դասընթացք մը հաստատել նոյն իսկ Հիւանդանոցին մէջ, եւ թէ արդէն իսկ հաստատութեան մէջ գտնուող չորս երիտասարդ աղջիկներու այդ նպատակով գործնական կրթութիւն մը կը տրուի մէկ քանի շաբաթէ ի վեր։

Այս լուրը, որ շատ հաւաստի աղբիւրէ մը կը հասնի մեզ, բնականաբար գոհունակութեամբ եւ ուրախութեամբ պիտի ընդունուի ամէն անոնց կողմէ՝ որոնք հոգածու են Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին բարւոք մատակարարութեան նկատմամբ։ Հաստատութեան համար, հիւանդապահուհիներու պէտքը պզտիկ բան մը չէր, եւ միշտ խնդրոյ առարկայ կը դառնար՝ [illegible]

Իր խնամքին մէջ աւելի փափկութիւն, աւելի գորով ու գուրգուրանք կայ, առաւելութիւն մը՝ որ այնչափ մեծ դեր մը կրնայ խաղալ Հիւանդանոցի հանգամանքը ունեցող ո՛ եւ է ցաւի ու թշուառութեան բոյնի մը մէջ պառկած դժբաղդներուն։

Կը տեսնուի ուրեմն թէ Հոգաբարձութեան այս նոր որոշման գործադրութիւնը՝ Հիւանդանոցին համար քայլ մը աւելի պիտի ըլլայ դէպ ի բարելաւութիւն, դէպ ի կատարելութիւն։

Ասիկա շատ ակներեւ է, եւ անկարելի է զայն կասկածի տակ ձգել։ Եւրոպական նմանօրինակ հաստատութիւններու վարիչները ապահովաբար անխելք չեն՝ եթէ երբեք հիւանդներու դարմանման գործը մեծ մասամբ կին հիւանդապահներու, —մայրապետներու,—կը յանձնեն։ Իրաւ է որ մեր Հիւանդանոցին մէջ ալ կան մայրապետներ, բայց իրենց թիւը կարծեմ չորսը չանցնիր, ինչ որ բացարձակապէս անբաւական է հաստատութեան մը համար՝ որ երբեք պարապ չի մնար, եւ որ յաճախ կը տրւուի տրամադրելի մահճերու թիւէն աւելի հիւանդներ ընդունիլ։ Նոր հիւանդապահուհիները որոնք պիտի հասնին, սքանչելի օժանդակներ պիտի ըլլան այդ մայրապետներուն համար։

* * *

Առ այժմ, կ'երեւայ թէ Հոգաբարձութիւնը փորձ մը կ'ընէ հաստատութեան մէջ գտնուող չորս աղջիկներու հիւանդապահութեան գործնական վարժութիւն մը տալով, ու թերեւս տռոր արդիւնքին կը սպասէ՝ բուն դասընթացքը հաստատելու համար։

Ի՛նչ որ ալ ըլլայ իր մտադրութիւնը, սա ակներեւ է որ այդ տեսակ դասընթացքի մը հաստատումն ու արդիւնաւորութիւնը անգուգական բարիքներ պիտի ըլլան այդ հաստատութեան համար, որուն մէջ պատսպարուողներէն շատեր որչա՜փ թշուառ, այնչափ ալ կարօտ են գորովի ու գուրգուրանքի։ Անտէր, աշխարհի թշուառութեանց եւ անկումներուն մէջ մինակ մնացած դասակարգի մը համար մանաւանդ, որ ինչպէս ամէն հասարակութեան՝ այնպէս ալ մերինին մէջ գոյութիւն ունի, պէտք մըն են այդ հիւանդապահուհիները, եւ իրենց գորովովն ու գուրգուրանքով կրնան այնչափ բարերար արդիւնք մը առաջ բերել՝ որչափ թերեւս բժիշկներ չկարենան ընել իրենց հմտութեամբ։

Ամէն հոգածութիւն ցոյց տուէք հիւանդի մը, ամէն գուրգուրանք ու խնամք շռայլեցէք անոր, պիտի տեսնէք որ դեղին օգուտը երկրորդական աստիճանի մը վրայ կը մնայ։ Միեւնոյն կերպով, ամէնէն ազդու եւ բարերար դեղերն իսկ չպիտի կրնան կեանքի բերել, հոգ չէ թէ անվտանգ հիւանդութենէ մը բռնուած հիւանդ մը որ ինքզինքը լքուած կը զգայ, որուն դարմանման գործը կոշտ ձեռքերու յանձնուած է։

Ե՛րբ արդեօք պիտի ունենանք հիւանդապահուհիներու դասընթացք մը, ինքնին նոյնչափ օգտակար մեր Հիւանդանոցին համար։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

Ռումանիոյ հայոց վիճակին մօտէն ծանօթութիւն ունեցող անձնաւորութիւն մը հետեւեալը ղրկած է մեզ Ռումանիայէն յունիս 28 թուականով.—

Արեւելքի 5287 թիւ թերթին մէջ «Աւստրիոյ եւ Ռումանիոյ Հայերը» վերնագրով Սուչաւայէն գրուած թղթակցութիւն մը առիթ կու տայ մէկ քանի խօսք ընելու Ռումանիոյ հայոց մասին, նկատելով որ մայրաքաղաքիդ ազգային թերթերը վերջերս սկսած են նոյն խնդրոյ վրայ անդրադառնալ եւ ազգային Պատրիարքարանն ալ կը խորհի միջոցներ, ազատելու համար այդ գաղթականութիւնը ակներեւ կորուստէ մը՝ որ միշտ կը սպառնայ անոր։

Դիտուած է թէ՝ ամէն անգամ որ լրագիրները կը գրեն Ռումանիոյ Հայոց վիճակին վրայ՝ Պատրիարքարանն ալ իր Վարչութեան սեղանին վրայ կը հանէ Ռումանիա եպիսկոպոս մը ղրկելու խնդիրը. երբ լրագիրները գրեթէ ձանձրանալով կը լռեն, Պատրիարքարանն ալ կը լռէ եւ պահ մը, ինչպէս կ'ըսուի սովորաբար, գլուխը տիեզ կ'ըլլայ, գոնէ Ռումանիոյ առաջնորդական խնդրոյ մասին, մինչեւ որ նորէն յարութիւն առնէ միեւնոյն յաւիտենական խնդիրը, ո՛վ գիտէ ալ ո՛ր Պատրիարքին կամ որ Վարչութեան օրով եւ քանիերրորդ անգամին ըլլալով։

Տարիներու ընթացքին մէջ, Ռումանահայն ինչ որ էր նոյն իսկ ասկէ քանի տարի առաջ՝ այսօր չէ մնացած նոյնը. քանի տարուան մէջ կէս առ կէս զեղջուած է, վասն զի այն ծերունիները որոնց շնորհիւ պահուած էր իրենց մէջ քիչ շատ տոհմային բան մը՝ այսօր ոչ եւս են, գտնուածներն ալ գնալու վրայ են, իրենց նախորդաց պէս հետերնին տանելով այն սրբազոյն յատկութիւնները՝ որոնք արդարեւ պատուական գրաւականներ կը համարուին ազգի մը։

Հետեւաբար մեծ իմաստութեան պէտք չկայ՝ գիտնալու համար թէ քանի տարի յետոյ ինչ պիտի ըլլայ ռումանահայ ժողովրդեան վիճակը. քանի որ հիմակուան երիտասարդները՝ բառին բովանդակ նշանակութեամբ՝ կ'ամչնան Հայ ըլլալնին խոստովանելու. արդէն հայերէն չգիտեն բնաւ, գալով պատանիներուն՝ անոնք արդէն չեն կրնար ըմբռնել թէ ի՛նչպէս հայ եղած կ'ըլլան՝ քանի որ իրենք գիտեն թէ Ուլահ են եւ ուլահական անուններով մկրտուած, ինչպէս Կից (Գէորգ) Նիքոլա, Թոտորաչ, Շտէֆան, Ռոզա, Պալէթա, Քաթինկա, Մարուչքա, եւլն։

Ռումանահայերն ամէն մէկ քաղաքի մէջ մէկէ աւելի եկեղեցիներ ունին, ընդհանրապէս հոյակապ շէնքերով, որոնցմէ ոմանք բոլորովին փակ եւ մնացեալներէն շատերը միայն կիրակի առաւօտները կը բացուին, ուր քահանան պատարագ մը կը լփռտէ՝ որուն ներկայ կը գտնուին մէկ քանի ծեր կիներ. վասն զի երիտասարդներն ընդհանրապէս Ուլահներու եկեղեցիները կը յաճախեն, պատճառելով թէ հայ եկեղեցիի մէջ ոչինչ չեն հասկնար, եւ իրաւ է թէ հայերէն գիտցողն ալ հոն բան մը չի կրնար հասկնալ։

Ռումանիոյ գրեթէ ամէն հայաբնակ քաղաքաց մէջ Հայերն ունին վարժարաններ՝ որոնցմէ ոմանք շատ փառաւոր շէնքեր են. օրինակ, Ռոմանի վարժարանը՝ զոր կառուցած է հանգուցեալ Թէոդորոս Սողոմոնեան 150,000 ֆր. ծախսելով անձնականէն։ այսօր կը մտածուի այդ վարժարանը վարձու տալ Ուլահներու։ Բոլոր այդ հաստատութիւններն ունին լաւ եկամուտներ, բայց ի՛նչ օգուտ որ եկեղեցիները զուրկ են բարեզարդութենէ, քահանաներն ամենամեծ մասամբ տգէտ, փառասէր, ստարամոլ եւ միայն իրենց գրպանը մտածող մարդեր են. հոգաբարձուներէն շատերը զեղծումներ կը գործեն, հարցնող փնտռող չի կայ։

Ցաւրուձայէն զատ Ռումանիոյ ներսերը գտնուած բոլոր դպրոցներն ալ փակ են հիմա. միմիայն Ֆօքշանի դպրոցը կը շարունակուի առայժմ քանի չափ երկսեռ ուսանողներով, այն ալ շնորհիւ հոգաբարձու Պ. Պ. Յակոբ Միսիրեանի եւ Փերհաթ Ա. Ֆերհաթեանի, որոնք անձնուիրութեա՛մբ կը շարունակեն իրենց պաշտօնը եւ եթէ այսօր քաշուին՝ այդ դպրոցն ալ կը փակուի։

Այս համառօտ տեղեկութիւնները բաւական են գաղափար մը տալու թէ ի՛նչ վիճակի մէջ կը գտնուին Ռումանահայերը։ Այս վիճակին իբր դարման կը մտածուի կարող եւ գործունեայ առաջնորդ եպիսկոպոսի մը անուանումը. եւ բանի՛ թէ այդ խորհուրդը ոչ միայն լոկ խօսքով, այլ իրապէս գործադրուած ըլլար կանուխէն, գէթ 40 կամ 20 տարի առաջ՝ երբ իրերն այսօրուան վիճակին հասած չէին. այժմ զգալի պիտի ըլլար ձեռք բերուած արդիւնքը։

Առաջնորդական դրութեան հակառակ են քահանաները եւ հոգաբարձուները. հասարակ ժողովուրդը թէեւ անտարբեր կ'երեւի, բայց կրնայ ըլլալ որ անոնց ազդեցութեան ներքեւ իյնայ. ուստի պէտք է Ռումանահայոց ծանօթ մէկն ընտրել եւ ամէնէն յարմարագոյնն է Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երեցեան, Երուսաղէմի պատրիարքական փոխանորդը Կոստանդնուպոլսոյ, որ ծանօթ է Ռումանահայոց եւ ունի ամէն արժանիք։ Նորին Սրբազնութեան անուանումը յուսալի է թէ հաճութեամբ պիտի ընդունուի ժողովուրդէն, մանաւանդ որ ուրիշ լեզուներու հետ հմուտ է ռումաներէնի։

Ընտրելի Առաջնորդին հաստատութիւնը եւ վաւերացումը անհրաժեշտ պէտք է ձեռք բերել ռումանական կառավարութենէն. Ս. Պատրիարք Հայրը եւ կեդր. Վարչութիւնը այս մասին որ եւ է ջանք ի գործ դնելու են, շնորհիւ օսմ. կառավարութեան խնդիրը յաջողցնելու համար, որով ամենամեծ գործ մը կատարած պիտի ըլլան, արժանի մշտնջենաւոր յիշատակութեան։ Առանց այսպիսի հաստատութեան, այլապէս ի՛նչ տնօրինութիւն ալ որ ըլլայ, պիտի մնայ միշտ աննշան եւ խսպա՛ռ ապարդիւն։

* * *

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈԹԵՐ

ԲԱԼԸ ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Պտուղներու այս տարուան առատութեանը մէջ յարմար դատեցի քանի մը տողով ընթերցողներուն ծանօթացնել գէթ մեզի համար ամէնէն համեղ համարուած բալին յատկութիւնները եւ մանաւանդ ստամոքսի վրայ ունեցած բարերար ազդեցութիւնը, որ Եւրոպայի նշանաւոր բժիշկներու կողմէ իսկ փորձերով ապացուցուած է։

Բալի քիմիական բաղադրութեանը մէջ երկաթը, շաքարը, քանի մը թթուներ, մանաւանդ նատրոնի երկթթուածխատը (Bicarbonate de soude) մեծամասնութիւն մը կը կազմեն։

Նատրոնի երկթթուածխատը՝ որուն Սէլ-տը-Վիշի անունն ալ կու տան, ամէն բանէ առաջ ըսեմ թէ ալքալի մըն է։

Հետեւաբար երբ բալ ուտենք կամ բալի օշարակէն քիչ մը խմենք, բնականօրէն մեր ստամոքսին մէջ պիտի հաւաքուի ատոնցմէ մէկը, ու հոն, ստամոքսին ներքնաթաղանթի գեղձերուն վրայ բալի մէջ գտնուած Նատրոնի երկթթուածխատը մեղմաւոր ազդեցութիւն մը ընելով՝ անոնց գրգռուելուն պատճառ պիտի ըլլայ. Այսպէս՝ ստամոքսային հիւթը պիտի շատնայ։

Բոլոր ասոնցմէ զատ նաեւ ստամոքսային հիւթի մէջ գտնուող քլորաջրային թթուին քանակը նուազած է, ան ալ գեղձերուն կենդանացումէն, գրգռումէն պիտի շատնայ, կամ ընդհակառակը, եթէ ստամոքսային հիւթին մէջ քլորաջրային թթուին քանակը բնականէն աւելի շատցած է, դարձեալ բալի բաղադրութեան մէջ գտնուած ալքալիի կամ անոր քիմիական խառնուրդը կազմող Նատրոն կամ կալիոմի հետ միանալով զայն պիտի քիչցնէ ու անոր ազդեցութիւնն ալ պիտի չեզոքացնէ։

Բալի եւ կամ ալքալիներու ունեցած այս ազդեցութիւններէն տեղեկանալէ յետոյ՝ դժուարամարսութեան (dyspepsie) նկատմամբ ունեցած բարերար ազդեցութիւնը կրնանք հասկնալ դիւրաւ։

Դժուարամարսութիւնը գլխաւորաբար երկու տեսակ է, մէկը՝ քլորաջրային թթուի քիչութենէն ծագում առնող դժուարամարսութիւն (ենթաքլորաջրականութիւն), որուն ենթակայ եղողը միշտ ստամոքսի ցաւեր, փսխում կ'ունենայ, սիրտ խառնուք կը զգայ։ Բոլոր ասոնցմէ զատ ալ բերանը սակալի գէշ կը հոտի։

Երկրորդը՝ քլորաջրային թթուի շատութենէն առաջ եկող դժուարամարսութիւնն է (վերքլորաջրականութիւն)։

Հիւանդը թէպէտ դարձեալ ստամոքսի ցաւեր կ'ունենայ, բերանը կը հոտի եւ այլն, բայց ասոնցմէ աւելի յատկանշական պարագայ մը կայ, այն է՝ ստամոքսի քաղցումը։

Ահա դժուարամարսութեան այս երկու կերպին դէմ բալը այսօր իբրեւ ամենաընտիր դեղ շատ մը բժիշկներու կողմէ իսկ կը յանձնարարուի։

Բայց խնդիր է գիտնալ թէ ի՛նչպէս կամ որչա՞փ ուտելու է բալէն, որ ենթաքլորաջրականութիւնը եւ կամ վերքլորաջրականութիւնը բուժէ։ Ահա՛ կէտ մը՝ որուն նկատմամբ համառօտ տեղեկութիւն մը տալ անհրաժեշտ է։

Առաջին պարագային համար 50–100 կրամի չափ մաքուր բալ ուտել կամ գաւաթ մը երկու բալի օշարակ խմել կը բաւէ։ Այսչափ բալը կարող է քլորաջրային թթուն արտադրող գեղձերը գրգռել ու վերեւ ըսուածին պէս թթուին քանակը աւելցնել, ինչ որ մարսողութիւնը կարգի կանոնի կը դնէ։

Երկրորդ պարագային համար ալ, այսինքն չափէն աւելի շատ քանակութեամբ քլորաջրային թթուի գոյութենէն ծագում առնող դժուարամարսութեանց համար ալ շատ քանակութեամբ բալ ուտելու է, մանաւանդ եթէ կակուղ ու հասուն ըլլան, տակաւ կէս քաշէն սկսեալ մինչեւ մէկ ու կէս քաշ ուտել հարկ անհրաժեշտ է։ Բայց նկատի առնուելիք կէտ մըն ալ կայ։ Ուշադրութիւն ընելու է որ նախաճաշէն եւ իրիկուան ճաշէն յետոյ ուտէք բալը, եւ կամ խմէք օշարակը, որովհետեւ հակառակ պարագային՝ ստամոքսի սուր ցաւ մը ձեզ մինչեւ երեկոյ կամ մինչեւ առաւօտ անհանգիստ կ'ընէ։

Վերքլորաջրականութեան վրայ ունեցած ազդեցութիւնը առաջինէն բոլորովին տարբեր է։ Հոս բալի մէջ գտնուած ալքալին ստամոքսի մէջ առատօրէն գտնուած քլորաջրային թթուին հետ միանալով՝ անոր ազդեցութիւնը կը չեզոքացնէ եւ ոչ թէ առաջին պարագային պէս գեղձերուն վրայ մասնաւոր ազդեցութիւն մը ընելով քլորաջրային թթուին քանակը կը քիչցնէ կամ կը շատցնէ։

Ահա՛ բալի ունեցած այս կարեւոր յատկութիւնները։ Ալ այսուհետեւ գիտնանք բալի օշարակին յարգը։

Կ. Ա. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ

"ԳԷԹ ԵՐԵ՛Ք ՏԱՐԻ,,

(ԱԼՔՈԼԱՄՈԼԻ ԿԵԱՆՔԷՆ)

«Գիշեր է։ Ամառնային ճամբորդութեան մը բոլոր անտանելի յոգնութիւններէն յետոյ, ժամերով կը հսկեմ ահա, անկողնիս վրայ անքուն երկնցած. մտահոգութիւնները փախցուցած են աչքերէս այն բաղձալի քունն իսկ, որով պիտի կազդուրուէի քիչ մը։ Ջորեպանները կը քնանան, անդին. գիւղը, ուր իջեւանած ենք, խոր լռութեան մէջ կը խորդայ։ Մինչ ես կը մտածեմ...։ Ուրկէ՞ց կուգամ եւ ո՞ւր կ'երթամ...։ Ինչե՞ր կը ձգեմ ետեւս, եւ ի՛նչ անակնկալներ կը սպասեն ինծի։ Անիծեա՛լ ալքոլ։ Կը յիշեմ այն առաջին օրը ուր՝ պարզ հաճոյքի մը համար՝ բերնիս տարի առաջին սրուակը. ընկերներս անձնատուր եղած էին արդէն խօլ խնդավառութեան մը, մինչ ե՛ս ալ տարօրինակ համ մը կը զգայի այդ օրէն։ Հաճոյքը փոխուեցաւ յետոյ՝ պէտքի, եւ շատ չանցած՝ այդ պէտքը սկսաւ հրամայել ինծի։ Հետեւանքը, սակայն, ո՛րքան հակադիր է վայրկենական բերկրանքին։ Այս պահուս, ես ի՞նչու հոս գտնուէի, աննպատակ ճամբորդութեան մը տարտամութեան ենթարկուած, ու ետեւէս ձգած նիւթականի եւ պատուի ահագին աւերակ մը։ Բայց ի՛նչ տեսակ մոգական զօրութիւն մը ունի աս անիծեալ հեղուկը, որուն պէտքը կ'այրէ զիս հիմա՝ նոյն իսկ ա՛յս վիճակիս մէջ...։ Անկէ քանի մը կաթիլ՝ բաւական պիտի ըլլար՝ սրտէս տրբելու սեւ խորհուրդներս, ինքնամոռացումի հովանրանք մը պարգեւելով ինծի...։ Ա՜հ, կարելի չէր, սակայն, շարունակել։ Բարոյական անկումին հետ՝ նիւթական միջոցներն ալ կը չքանան։ Որոշած եմ բնաւ չըթունքիս չմօտեցնել այդ հեղուկը... գէթ երե՛ք տարի»։

Ահաւասիկ գերազանցօրէն յատկանշական եւ ինքնատիպ էջ մը ալքոլամոլին յուշատետրէն, հոգեբանական շատ տարօրինակ դիմայեղումներ խտացնող վաւերագիր մը, որուն՝ կեանքիս մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը հանդիպէի, քանի մը տարի առաջ, երբ կարեկցութեան տխրագին զգացումով մը, օգնելու, կարելին գործադրելու թախծոտ պատրանքներուն միջեւ միշտ երկմիտ՝ հետեւեցայ նոյն այդ ճամբորդ ուրուականին անհաստատ թափառումներուն։ Դիպուածը մեր դրացնութեան մէջ նետած էր զինքը, քանի մը օրուան համար, ինչ որ վերականգնումի լուրջ փորձեր պիտի թելադրէր մեզի, կարելիութեան բոլոր պայմանները մէկ խօսքով, որոնց փոխարէն ոչինչ պիտի շահէինք, ափսո՛ս, այլ նորանոր դառնութիւններու պատկերաշար մը, ալքոլամոլութեան աշխարհէն։

* * *

Առոյգ եւ աշխոյժ պատանի մըն էր, Բ*** տանը՝ գործով հաստատուած ատեն, կեանքի պայքարին մէջ իր բովանդակ միամտութիւնները ցուցադրող վառվռուն նորեկ մը, յառաջանալու, վարգանալու աներկբայ յոյսերով առլցուն։ Միշտ զուարթ ու տխրահաղորդ, սկսնակի առաջին քայլերուն իսկ մերձեցած էր մտերմական տաքուկ յարաբերութիւններու մէջ, աննկատ յանդգնութեամբ մը վստահելով անխտիր առաջին հանդիպողին։ Ասկի՛ց կը սկսէր իր աղէտալի սխալը, որ չուրջը սփռուող մաքուր համակրութեան շրջանակին մէջ սեւ արատի մը տեղ պիտի տար տակաւ։ Եւ ընկերային բոլոր դասակարգերէն ալ սիրուող այս տղան՝ պիտի սկսէր տեսնել հեռացումը պատուախնդիր բարեկամներուն, եւ օրին մէկը մինա՛կ, մի՛ս մինակ պիտի մնար՝ Բագոսի հաճոյամոլ քուրմերուն հետ...։

Հոս՝ կ'ենթարկուէր անխուսափելի հիասթափումին։ Աշխարհն ու կեանքը՝ իր կարծածէն շա՛տ տարբեր են եղեր։ Հաճոյքի եւ հմայքի ծաղիկներով եզերազարդուած ուղին վտանգաւոր դերբուկներ կը ցուցադրէ հիմա, որո՛նց ուշադիր չէր եղած՝ պարմանական իր անշրջանկատ վազքի պահուն։ Եւ ապագայի շողշողուն հեռանկարներովը դրասանգուած խոլ երազները, նո՛յնքան աւելի ջլատիչ զարթօնքով մը կը ցնդէին իսպառ։ Զարգացումը, յառաջացումը, շա՛տ խիստ պայմաններ ունէին ուրեմն, զինքը բաղձացուած դիրքին հասցնելու համար։ Կը հասկնար ասիկա։ Բայց ո՛րքան ուշ։—Կորովին, կամքին զսպանակը կոտրած էր արդէն...։

Նոր չէ՛ր որ կը հանդիպէի ալքոլամոլի մը անկումին, ա՛յնքան բազմաթիւ են անոնք՝ մեր չուրջը, ամէն տեղ։ Բայց գինովութիւնը՝ թէեւ դատապարտելի է ամէնուն համար, հաւասարապէս, զոհերու զանազան դասակարգեր ունի, որոնց հանդէպ՝ հիմնովին տարբեր զգացումներ կը տածենք։ Այսպէս, փողոցի ցեխերուն մէջ աչքը բացած եւ արդէն մոլութիւններով լմուած կավրոշի մը գինովի դանդաչումները՝ աւելի զզուա՛նք կ'ազդեն մեզի, մինչ ազնիւ տենչերով ու յոյսերով՝ զարգացումի ազնուական իտէալ մը անուցանող պատանին, որ կէս ճամբան կա՛նգ կ'առնէ յանկարծ ու վերջնապէս, հո՛ն, արեւուն տա՛կ ու փոշիներուն մէջ թաւալելու համար... այսպիսին՝ արգահատանք ու կսկիծ միայն կը ներշնչէ ամէնուս։ Քանինե՛ր այս վախուտ անկումին զոհուած են, ժողովուրդի ստորին դասակարգէն բոլորովին անջատ, բեղմնաւոր իմացականութիւններ, այլապէս շատ աղուոր ապրուածքի մը արժանի։ Ասոնց մասին գրեթէ ոչինչ գրուած է մեր մէջ, եւ ալքոլամոլութիւնը հարուածելու համար, սոսկ դռեհիկ դասակարգը մատնանիշ եղած է միշտ։

Ուստի այս հակիրճ տողերուն մէջ կսկծագին յիշատակ մը քրքրելով, կ'ուզէի երեւան բերել թէ՝ ալքոլը փողոցին ու կապելաներուն մէջ միայն չէ՛ որ իր նախճիրները կը ճիւղաւորէ, այլ շատ աւելի թանկագին կեանքեր կը փճանան,

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (106)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԺԱ.

Քրիստիանը վերստին ձեռք ձգելու համար, գերագոյն ճիգեր թափեցի, շարունակեց Էթիէննէտ։ Բայց անիկա ձեր քով կը գտնուէր, լաւ պահպանուած ու պաշտպանուած։ Հարկ եղաւ սպասել Բարիզ վերադառնալուն։ Այս գաղափարը յղացայ այն մտերմական սեղանին՝ որ անոր ամուսնութեան կեանքէն հրաժեշտ առնելուն առթիւ տրուեցաւ։ Գիտէք թէ ի՛նչ պատահեցաւ աղանդերի ատեն։ Առատօրէն խմեց։ Անգամ մըն ալ իմ տունս առաջնորդեցի զայն։ Վերջին յաղթանակ մըն ալ տարի։ Բայց ձեր ազդեցութիւնը եկաւ յաղթահարել զիս։ Զինքը խլեցիք զայն, մաքրեցիք, զտեցիք, վերականգնեցիք ու անոր օրինաւոր կինը եղաք։ Լա՛ւ, ուրեմն հիմա ալ գործերնիդ կարգադրեցէք անոր հետ։ Իմ ձեռքէս առնելու համար՝ յարձակողական ընթացք մը բռնեցիք։ Հիմա պաշտպանողականի ձեռնարկեցէք, զայն ձեռքէ չփախցնելու համար։ Քրիստիան ինծի խաղալէ յետոյ այն խաղը՝ որ ձեզի ծանօթ է, եւ դուք սիրահարս հովին ու ծովախաղացքին դէմ բաղխելէ ետքը, այսօր կուգաք ինէ խնդրել որ զգաստացնեմ զայն. այս բանը ընելու համար մարդ աղէկ համարձակութիւն ունենալու է։ Ամէնուն իր դերը, տիկին։ Մնաց որ հարկ չկայ զիս նուաստացնել, այս աստիճան տխմարի տեղ դնելով զիս։

Այս անգամ, Ժընըվիէվ ըմբռնեց թէ ամէն ինչ վերջացած էր եւ թէ իր հակառակորդուհիէն բան մը չպիտի կրնար ձեռք ձգել։ Թերեւս այս վերջինը իրաւունք ունէր, երբ իր պնագողեցիկ անկեղծութեամբ կը յայտնէր թէ բան մը չէր կրնար ընել, հակառակ իր փափագին։ Անհուն տխրութիւն մը պատեց մանկամարդ կնոջ սիրտը։ Իր վերջին ու միակ յոյսը կ'անհետանար։ Ինքզինքին վրայ միայն յոյս դնելու էր ալ եւս, Քրիստիանի արբեցութեանը յաղթելու համար. ու խեղճ կինը բոլորովին զինաթափ կը զգար ինքզինքը։ Սակայն չէր ցաւեր Էթիէննէտի ըրած նուաստացուցիչ դիմումին վրայ։ Կացութեան կատարելապէս գիտակից եղած էր այդ տեսակցութեան շնորհիւ։ Իր ուզածն ալ ատ էր։ Մինչեւ մէկ աստիճան յաջողած կը նկատուէր։ Դէպի Էթիէննէտ դառնալով՝ իր բովանդակ պաղարիւնութիւնը վերստացաւ Ժընըվիէվ ու ըսաւ անձնապատուութեան շեշտով մը.

—Ձեզ զզջար ձեզի եկած ու աղաչած ըլլալուս համար, տիկին։ Ինքզինքիս հանդէպ պարտաւոր էի, ամէն ինչ փորձել Քրիստիանի փրկութեան համար։

—Տիկին, [illegible] Քրիստիանը փրկելու համար, հարկ է անոր ուղեղը եւ սիրտը փոխել։ Ո՛չ ոք կարող է այդ բանը ընել։

Երկու կիները սկսան յառաջանալ թէրասին վրայէն, երեք այրերուն ուղղութեամբ, որ քարէ վանդակորմին կրթնած՝ կը ծխէին, հիացկոտ ակնարկներ ձգելով հովտին սքանչելի տեսարանին վրայ։ Տոքթ. Ժան ու Վէրնիէ խիճերուն վրայ երկու կիներուն ոտնաձայնը առնելով, ետեւնին դարձած՝ անոնց հանդարտօրէն յառաջանալը կը դիտէին. կրկնապէս հանդարտ կը թուէին։ Անոնց դիմագծերուն վրայէն կը ջանային կռահել կատարուած ծանրակշիռ ու երկար խօսակցութեան արդիւնքը։ Բայց երկուքն ալ անողոք կը մնային։

—Եթէ կ'ուզէք, մեկնինք, ըսաւ Ժընըվիէվ, իր պարոնտառին մօտ գալով։

Կոմսը մեծ քաղաքավարութեամբ մօտեցաւ Ժընըվիէվի ու առաջարկեց որ մեկնելէ առաջ ճաշասրահ հրամմեն, ուր զովացուցիչ ըմպելիներ պատրաստուած էին։ Բայց Տոքթ. Ժան ու Վէրնիէ չընդունեցին։ Կոմսը ցաւ յայտնեց այդ մերժումին վրայ։

—Ի՛նչ, նարինջի օշարա՞կ մըն ալ չէք առներ։ Ձեր զաւակը ու իր ճարտարագէտը լաւագոյն կենցաղասէրներ են...

Ժընըվիէվ մէկ նայուածքը կասեցուց կոմսին լեզուանիութիւնը։ Տարտամօրէն զգաց թէ անմիտ խօսք մը ըրած էր, ու զայն դարմանելու համար, ուրիշ նիւթի մը վրայ խօսք բացաւ.

—Կը յուսամ թէ, տիկինը եւ ես հաճոյքը պիտի ունենանք ձեր այցելութիւնը ընդունելու այս շաբթու...

Այս անգամ Էթիէննէտ միջամտելով ըսաւ.

—Տիկին Վէրնիէ Բարիզ կը դառնայ ի մօտոյ, ինչպէս ինծի ըսաւ. այդ պատճառաւ իր տուած այցելութիւնը աւելի հաճելի դարձած է։ Բայց իրար պիտի տեսնենք նորէն։ Կրնանք փոխարէնը հանել ապագային։

Ժընըվիէվ առանց բառ մը պատասխանելու ու գլխի նշան մը ընելու՝ դէպի բակը յառաջացաւ, կաղամախիներով շրջապատուած, ուր կառքը կը սպասէր։ Կոմսին աջակցութեամբ՝ որ մեծ հոգածութիւն կը շռայլէր, կառք նստաւ։ Տոքթ. Ժան եւ Վէրնիէ հեռուէն խոնարհութիւն ըրին Էթիէննէտի, որ ժպտագին, ներկայ կը գտնուէր այս մեկնումին։ Այն պահուն երբ կառապանը ձեռքին մէջ կ'ամփոփէր սանձը, Ժընըվիէվ յուսահատական շարժում մը ըրաւ դէպի իր հակառակորդուհին։ Խեղճ կինը աղերսող կերպարանքով մը խոնարհութիւն ըրաւ ու ըսաւ.

—Դեռ ատեն ունինք...

Էթիէննէտ յոխորտ մերժումի մը շարժուձեւը ըրաւ ու պատասխանեց.

—Երթաք բարով տիկին։

Կառքը մեկնեցաւ։ Կոմս Շթէնկէլ ու իր ընկերուհին դղեակ մտան։

(Շարունակելի)

կուռ դաստիարակութեան մը անգծելի վաճառը չունենալով անոր դէմ։ Կ'ուզէի չեշտել թէ ուսումը, իր ամէն աստիճաններուն մէջ իսկ, ապարդիւն կը մնայ, երբ գիտակցական կրթութիւնն ալ ձեռք բերուած չէ՝, իբրեւ անհրաժեշտ զօրավիգ։ Նոյն իսկ ընդհակառակը՝ տգիտութենէն ալ աւելի՝ տխուր դեր մըն է միակողմանի ուսումէն սպասուածը։ Օրինա՛կ՝ փիլիսոփայ ալքոլամոլները, իմաստակ խմանները, որոնք ամենէն ծիծաղելի կը դառնան, աքաղաղի բռնազբօսիկ գնացք մը փորձելով՝ իրենց խարխուլ սրունքներուն վրայ։

Բ***եանը հաստատուած երբեմնի յուսալից պատանին ալ, խպառ յուսահատած իր հին հմայքներէն, ու հետզհետէ ինկած, ջախջախուած՝ բարոյապէս թէ՛ նիւթապէս, բնականօրէն հետեւեցաւ այս միեւնոյն ճամբուն, իրական արժանիքէ մը սպասելիք ամէն վայելք՝ ձախլիկ ձեռնածութիւններու եւ չինծու չուլաթանութիւններու մէջ փնտռելով։ Տարիներ անցած էին, եւ մոլութենէն ծագող բազմադիմի ծախքերուն՝ ընտանիքի մը հոգերն ալ միացեր էին արդէն։ Յառաջանալու, նախանձելի դիրք մը գրաւելու անկարելիութեան հանդէպ՝ ա՛լ գլխիկոր, օրական ապրուստի բուռն հոգն էր որ զինքը կը մղէր երեւակայուելիք ամենէն խաբեպատիր միջոցներու կիրառութեան։

Վաչկատուն եւ անկայուն դեգերում մըն էր այլեւս իր բաժինը, քաղաքէ քաղաք ու գիւղէ գիւղ տենդոտ հետապնդում մը՝ խուսափող բախտին։

Սա՛նկ՝ խեղուն կեցուածք մը, նայուածքի ու չարժուձեւի սերտուած արուեստակութիւններ՝ բնականօրէն շատ հեղ կը բաւէին նպաստաւոր տպաւորութիւն ձգելու... միամիտներուն վրայ որոնք քիչուոր չեն ամէն միջավայրին մէջ ալ։ Ուստի ինքն ալ կը յաջողէր չահագործել այս պարագան, ամէն անգամ որ իր առնէ մը ի վեր բնակած միջավայրը ձգելով՝ տարբեր տեղ մը դիմելու ստիպումին տակ կը գտնուէր։ Հա՛, բայց իր տկար կո՛ղմը...։ Քանի մը ամսուան յաջողութիւն իսկ հիանալի ճարպիկութեան մը արդիւնքն էր, ա՛յնպիսի տեղերու մէջ, ուր իրմէ առաջ հասած էր ալքոլամոլի համբաւը։ Ուրեմն՝ կատարուած այս տեսակ առժամեայ կատակերգութիւններէ իւրաքանչիւրը՝ մէկ տարի միայն կրնային ունենալ, իբրեւ ամենէն լայն շրջան, շատ անգամ այդքան միջոց ալ չանցած՝ իրականութեան դժոխատեսիլ պատկերաչարը ծայր կուտար, եւ ամենէն ռամիկ միամտուկն իսկ կը համոզուէր թէ՝ ա՛յնքան ժամանակէ ի վեր մօտերնին օրօրող հռետորական ճամարտակութիւնները՝ ալքոլէն այլասերած ոինլքորի մը փուճ յանկերգներն էին սա՛սկ, որոնք կանուխէն կանգ առած քայքայուն ժամացոյցի մը անիմաստ խժլտուքը կ'արժէին մինակ, վիժած ըլլալով նոյնքան թմրած ու լճացած ուղեղի մը բջիջներէն։

Ինքը, սակայն, ուրիշ ի՞նչ կրնար ընել, արժեւորելու համար իր մտատեւ թափառումները, դէպ ի նոր եւ անծանօթ տնկիններ, ի՞նչ ընէր, երբ իր մէջ խպառ չքացած էր կամքի նշոյլն իսկ, վերայէն թօթափելու համար մոլութեան կոչկանդումները։— Մինչ թշուառութեան իբրեւ ժառանգորդ աշխարհ եկած քանի մը անմեղներ ալ հացի կը կարօտէին, չմեռնելու համար...։ Ուստի չարունակեց, մինչեւ այն օրը՝ ուր մեզի կը հանդիպէր՝ անկումի, վատթարացումի յետին կէտին հասած, եւ անկէ վերջն ալ, ակամայ, բայց յայտնի չէ թէ իր մոլութի՞ւնը թէ՝ զաւակները անսուցանելու համար, տարիներով քաշքշեց, ամէն տեղ պտտցուց իր արտառոց դերը, որ անիմանալի աղօթքներ մոլտացող անապատական փաքիրի մը անմիտ երեւոյթին տակ՝ իրականօրէն դատապարտելի կեղծաւորութեան մը տարածուն միասները կը ցանցնէր ուր որ շրջէր, եւ ասիկա՛ անոր համար որ, անոր չահագործումի առարկաներն էին անծանօթ համայնքներու միամտութիւնը եւ գործ մը որուն խարդախումով, ուղղակի մեր մանուկները կը տուժէին։ Եւ, դարձեալ, անոր համար որ նուիրական անձնաւորութիւններու անձնուէր տքնութիւններուն արդիւնքն եղող գիտական լուրջ տեսութիւններ, ժողովուրդին օգուտին նուիրուած ու սահմանուած, ընդհակառակը, կը լղրճուէին կ'այլափոխուէին՝ իր անմտած ձափառուքներովը խառն՝ դուրս հասած առնէնին, վերածուելով՝ պարզապէս զառանցական, այլանդակ Ֆրազներու։

Ստորնացումներու բոլոր աստիճաններէն՝ դահավէժ գլորուածքներուն ենթակայ, ասիկա չարունակեց իր տխուր դերը կատարել, միշտ անծանօթ հորիզոններու եւ անծանօթ մարդերու դիմելով, եւ կեանքի պայքարին բոլոր դառնութիւններէն մորակուած՝ վազեց անկիւնէ անկիւն, շատ հեղ մինակ եւ յաճախ հետը քաշքշելով նաեւ մանրուժուժ տարաբախտներն ալ։ Ի՞նչ ընէր խեղճը, երբ՝ անխուսափ պարագաներէ ստիպուած՝ իւրաքանչիւր միջավայրէ հեռանալու ատեն ժողովուրդին կողմէ դժգոհութեան յայտնի կծուանքներ կ'ըլլային բաժինը, իրեն ուղղուած սա տեսակ խօսքերով.—«Նախ ալքոլին թունաւոր բաղադրութիւնը ճանչցո՛ւր ինքզինքիդ, գիտցածդ նախ քեզի օգտակար ըրէ, եւ ապա...»

Տասնեակ տարիներ տեւեց այս տաւսյտանքներէն յետոյ էր որ կը հանդիպէր մեզի, գործը կիսատ ձգած փոխսատկանի մը վիճակին մէջ. այս անգամ՝ մինակ բոլորովին։ Այս վերջի դասալքումին պատճառը՝ նախորդներէն շատ աւելի ծանրակշիռ եղած էր, եւ ինք այլեւս ամէն ինչ վրայ տուած՝ գոհիկ խսյտառակութիւններու կրկնումէն օձիք թօթուել միայն խորհեր էր։ Ու ճամբայ ելեր էր, արտորնօք, «առանց գիտնալու թէ ուրկէ՛ կու գար եւ ո՛ւր կ'երթար, ինչ անակնկալներ կը սպասէին իրեն»,— ինչպէս կը դրէր յուշատետրին մէջ։ Սակայն սա՛ ստոյգ եղաւ թէ՝ ալ ապարդիւն կը մնային այս եւ այն միջավայրերու մէջ փորձած իր դերերը եւ կը պարտաւորէր դեռ երկարել թափառումի իր անորոշ ուղեգիծը, ուր այս անգամ միայն դժնիկներու էր որ կը հանդիպէր։

Եւ ա՛յս վիճակին մէջ, դիւցազնական ինքնազոհութեան մը նուիրուող մէկուն պէս՝ «որոշած էր ձգե՛լ ալքոլը... գէթ երեք տարի»։

Ծաւալին ժպիտ մը չէ՛ ցաթիր դէմքերնուդ վրայ, երբ բաղդատէք եղած զոհողութեան (՞) բովանդակ ունայնութիւնը ամբողջ ընտանիքի մը կենսական փրկանքին իբրեւ հակակշիռ։

Ու ո՛րքան աւելի տպաւորիչ զարմացում մը պիտի ըլլար ձեր զգացածը, երբ տեսնէիք թէ այդքանն ալ չի յարգուիր ո՛չ թէ երեք տարի՝ այլ նոյն իսկ երեք ամիս, որմէ յետոյ, Տ. քաղաքէն մեկնած ատեն, ալքոլի կարօտէն պասքած մեր հաստատամիտ ախոյեանը՝ իրեն ուղեկցող ընկերոջ կը դառնայ եւ կ'ըսէ.

—Շի՛շ մը ճերմակ-ջուր առնէինք հետերնիս՝ ինչպէ՞ս կ'ըլլար, առաւօտները քանի մը ումպ կոնծելն աղէկ է ճամբու համար։

* *

«Գէթ երե՛ք տարի...»։ Այս երեք բառերուն մէջ կը խտանայ ալքոլամոլներու տարօրինակ հոգեբանութիւնը։ Շարք մը տարիներու ամենէն աւելի ստորնացումներէն ու չարչարանքներէն յետոյ հազիւ երեք տարի՝ սիրական ըմպելիէն բաժնուած մնալու որոշում մը, ա՛յն ալ այդքան ատեն մէջ նիւթական վիճակը շտկելու եւ յետոյ նորէն սկսելու համար...։ Ընդունեցէք որ քիչ մը չափազանց յանկանչական է ասի եւ ծայրայեղօրէն անիմաստ, թողե՛նք թէ այդ առժամեայ որոշումն ալ, թերեւս սրտանց տրուած՝ առօք վայրկեան, շատ հեղ սոսկ բառախաղ մը կը դառնայ... Թուղթի վրայ կամ ալքոլամոլի լեզուին ծայրը, իրականին մէջ՝ ցնդելով, ինչպէս տեսանք վերը։ Կամքն ու կորովը որքան կը չլատուին ուրեմն, այդ մոլութեան աւերքէն աղդուած. բնախօս-հոգեբանական ինչ թաքուն առանձնայատկութիւններ երեւան պիտի ելլէին, եթէ մեր մէջ ալ՝ ալքոլամոլներու իւրաքանչիւր դասակարգ ուսումնասիրութեան առարկայ ըլլար, բոլոր այս տեսակէտներով։ Իրական կեանքէ առնուած հարազատ եւ աներդ օրինակները շա՛տ աւելի կ'ազդեն ու կը հրահանգեն, քան մոլութիւնը քարկոծող պատուելիական տեսութիւնները, որոնք ա՛լ սովորական դարձեր են։ Դժբախտ խիստ հազուագիւտ են մեր մէջ, ալքոլամոլութեան չարիքները պատկերացնող այդ կարգի կեանքոտ ուսումնասիրութիւններ։ Ու մենք, առաջին փորձով մը, իրական ապացոյցներ առաջ բերինք, հաստատելու համար թէ՝ ուսումը, որքան ալ խճողուած ըլլայ ու բարդ, բնաւ չի զօրեր ենթական պաշտպանելու ալքոլամոլութեան դէմ.—այլ միա՛յն կուռ ու բազմակողմանի դաստիարակութիւնը։ Փափաքելի էր որ ամէն ոք, իր տեսութիւններն ու կարծիքներն ալ կցելով՝ հոչակէր այս անմխիթարելի ճշմարտութիւնը։

Տիարպէքիր ԼԵՒՈՆ ՍԻԱՄԵԱՆ

ԱԼԷՄՏԱՀ ՕՆՆԻԿ

Երկար տարիներէ ի վեր «Ալէմտահեան եղբարք» անունով ընկերակցաբար հաստատուած մեր դերձակի վաճառատունը բաժնուած ըլլալով, ընկերներէն դարձեալ Բերա, մեծ պողոտայ, Վէննուիկ փողոց թիւ 5 արարթըմանի դերձակի վաճառատան մէջ իմ անուամբս եւ հաշւոյս կը շարունակեմ դիւրամատչելի գիներով, վերջին նորաձեւութեանց եւ յաճախորդներու ճաշակին համեմատ չափի վրայ հագուստներ պատրաստել։

Այն անձանց որոնք մեծագումար վճարումներ ընելով հանդերձ դարձեալ ճաշակնուն համաձայն զգեստներ չկրնալ ձեռք ձգելնուն կը գանգատին, կը յանձնարարենք ուրեմն Ալէմտահ Օննիկ էֆէնտի յիշեալ վաճառատունը որ իր ապրանքները Եւրոպիոյ լաւագոյն եւ վստահութեան արժանի գործատուններէն կը հայթայթէ, ինչ որ բոլոր յաճախորդներու ճաշակին ու նորաձեւութեան պայմանները կը գոհացնէ լիովին։

Արտաքին Լուրեր

ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Թղթակից մը.— Պ. Հարրիսի փորձանքները.—Բաղդըրաքարոյ բայց անողոք աւազակ մը.—Տարօրինակ ընկեր մը.— Կատակ մը։

Լոնտոն, 14 յուլիս.—Թայմզ այս առտու կը հրատարակէ ընդարձակ նամակ մը, ուր իր թղթակիցը կը պատմէ ըմբոստներու ձեռքը իյնալուն պարագաները։ Ինչպէս յայտնի է, անգլիացի թղթակիցը՝ Պ. Հարրիս, յունիս 16ին, Ափրիկէի մէջ գերի ինկաւ, գիւղի մը վրայ կատարուած յարձակումէ մը ետքը։ Այդ գիւղը Ռաիզուլի աւազակին ամուր դիրքը կը կազմէ։ Պ. Հարրիս ինկաւ թակարդի մը մէջ զոր լարած էին քառասուն ըմբոստներ՝ եւրոպական հրացաններով զինուած։ Թղթակիցը գրեթէ անմիջապէս տարուեցաւ Ռաիզուլիի դիմաց, որ զայն ճանչցած էր աւազակապետ ըլլալէ առաջ, եւ որ վայելուչ ընդունելութիւն մը ըրաւ Պ. Հարրիսի։ Ահաւասիկ թէ ի՛նչպէս կը պատմէ թղթակիցը։

«Ընդունեցին երիտասարդ մըն է հաճելի ձայնով մը ու սեւ դիմագծերով։ Մէկ քանի վայրկեան անոր հետ տեսակցելէս ետքը, եղածները ինծի պատմեց, յետոյ զիս տարաւ իր տունը, որուն մեծ մասը այրած էր։ Մինչեւ հոս գանգատելու պատճառ մը չունեցայ դէպի մարդերէն, բայց անոնցմէ չատերը շրջակաները հաւաքուած էին՝ զիս տեսնելու համար։ Շատերը պատրաստ էին ինծմէ լուծել վրէժը։ Նախատեցին եւ շատ անիծեցին զիս, բայց Ռաիզուլիի ազդեցութիւնը յաղթանակը տարաւ. կրցաւ զիս տանիլ բազմութեան մէջէն որ շատ սպառնալից դիրք մը առած էր. անոր կուսակիցները զիս պաշտպանեցին ու պաշտպանեցին լեռնականներուն դէմ։ Բաւական անհանգ վայրկեան մը անցուցած էի, վասն զի յետոյ իմացայ թէ ոչ ոք իշխանութիւն ունէր այդ լեռնականներուն վրայ որոնք այս միջոցիս բազմաթիւ էին եւ որոնք յետոյ գիշերը վրայ հասնելուն, ալ աւելի շատցած էին. հասկցայ որ եթէ վրաս յարձակել ուզէին, բան մը պիտի չկրնար զանոնք արգիլել։ Ռաիզուլիի տանը կանգուն մնացած մասին մէջ փոքր դուռ մը բացուեցաւ եւ զիս ներս մղեցին. վայրկեան մը վերջը դուռը փակուեցաւ, սակայն այնպէս երեւցաւ ինծի թէ դուրսը գտնուող ամբոխը կ'ուզէ խորտակել այդ դուռը։ Ռաիզուլի, իր մարդիկը եւ լեռնականներուն հետ գտնուող անձնական բարեկամները դրան առջեւ գացին եւ յաջողեցան համոզել ամբոխը որ ետ կենայ զիս դուրս հանելու գաղափարէն։ Գտնուած սրահս մութ էր։ Տանիքին մօտ գտնուած փոքր պատուհանէ մը միայն լոյս կ'առնէր։ Քանի մը վայրկեանէն աչքերս վարժուեցան մթութեան։ Երբ սկըսայ աւելի յստակ կերպով տեսնել չորս կողմս, սենեակին մէջ մարդու դիակ մը կար, առտուն աւազակներուն կողմէ սպաննուած էր։ Հագուստները հանուած էին. դիակը աւելի կերպով յօշոտուած էր։ Գլուխը կտրուած էր եւ ամբողջ տախտակամածը՝ արիւնաթաթախ։ Գլուխը տարուած էր. սպաննողները իրենց մատերը պատերուն քսելով մաքրած էին, վասն զի արեան բիծեր կային պատերուն վրայ։ Քիչ վերջը վեց հոգի սենեակէն ներս մտան, դիակը տարին թաղելու համար։ Քանի մը ժամ հոն մնացի վրդոված։ Իրիկուան կողմ Ռաիզուլի ու իր մարդերէն մէկ քանին ուտելիք բերին ինծի. կրցայ բաւական խօսակցիլ անոնց հետ։ Ռաիզուլի միշտ քաղաքավար էր, սակայն միւս կողմէ չէր ուզեր սքօղել թէ կացութենէն օգտուիլ կը փափաքի, բայց դեռ որոշած չէր թէ ի՛նչ կերպով։ Հաճեցաւ ինծի ծանուցանել թէ յարձակումը եթէ կրկնուի, զիս պիտի սպաննեն։ Յետոյ թէ իր ասպարէզը աւարտած է եւ թէ ինք կ'ուզէր կարելի եղածին չափ նեղել իր վրայ յարձակողները։ Իր կարծիքով այդ նպատակին հասնելու ամէն դիւրին միջոցն էր զիս սպաննել։ Խոստացաւ կարելի եղածին չափ զիս պաշտպանել որքան ատեն որ չկրկնուի յարձակումը։ Գիշերը ժամանեցին քանի մը ցեղէ բազմաթիւ անդամներ։ Անոնց մէջ կային մէկ քանի ազդեցիկ անձեր որոնց բարեկամութեանը կրնայի վստահիլ, եւ արդարեւ մեծ մասով անոնց կը պարտիմ ազատումս հաւանօրէն ողջ մնալս։ Հոն անցուցած ինը օրերուս ահագին դրկումներու ենթարկուեցայ։ Մուճակի քանի մը նախատական հարուածներ ստացայ. այդ ինը օրերուն մէջ բնաւ չկրցայ լուացուիլ եւ ոչ ալ հագուստներս հանել, որով մարմինս ոջիլներով ծածկուած էր։ Երեսուներվեց ժամ անօթի մնացի, վասն զի գիւղը քանդուած ըլլալով ուտելիք չկար։ Դիմադրելու սպառնալիքը միշտ կար, բարեկամներս կարելին կ'ընէին, բայց արդիւնք մը չէր ունենար։ Բազմաթիւ լեռնականները եւ ոչ մէկուն կ'ուզէին անսալ. ոչ ոք ազդեցութիւն ունէր անոնց վրայ. դժնդակ շրջան մը անցուցի. բան մը միայն կրնայի ընել. վստահութիւն ունենալ կեղծել եւ այդ կերպով ժամանակ շահիլ, մինչդեռ բանակցութիւններ կը կատարուէին զիս ազատելու համար։ Ես, ամէն միջոց ի դիմած էի, Ափրիկեցի ցեղի մը համակրութիւնը շահելու համար։ Ասոր հետեւանքով էր որ իններորդ օրուան գիշերը բարեկամներս պաշարեցին աւազակապետին տունը, Պահանջեցին որ զիս իրենց յանձնեն, սպառնալով սպաննել կամ ձերբակալել աւազակապետը եթէ իրենց գոհացում չտրուի։ Այդ կարգադրութիւնը յաջողեցաւ։ Կէս գիշերին զիս դուրս հանեցին սենեակէն, ուր տասներեքի չափ պահապաններ կային։ Ձորիի մը վրայ հեծուցին զիս եւ ճամբայ ելանք դէպի Ափրիկէի լեռները, նոյն ցեղին պատկանող բարեկամներէս պաշարուած։ Ճամբորդութիւնը վեց ժամ տեւեց, լեռներու կիրճերուն մէջտեղէն որոնք թանձր մացառներով ծածկուած էին։ Արեւը ծագելէն քիչ վերջը հասանք Ափրիկեցի ցեղապետին գիւղը՝ ցեղին ամենէն ազդու պետերէն մէկը։ Այդ ուղեւորութիւնը բնաւ պիտի չմոռնամ. առանց լուսնի գիշերուան մը մթութիւնը, լերան դերբուկ ճամբաները, ինծի ընկերացող զինեալ անձերու լռութիւնը, եւ այն սփոփանքը թէ գերութիւնս եթէ աւելի երկար ալ տեւէ, այն տեսակ մարդոց հետ կը գտնուիմ որոնք ամէն կերպով զիս պիտի պաշտպանեն, տկար էի եւ ուժաթափ։ Ինը օրուան յոգնութիւն, պահեցողութիւն, չոր հաց ու ջուր, հիւծած էին զիս։ Հոս մեծ յարգանքներու արժանացայ։ Տասներկու օր մնացի Ափրիկեցի ցեղապետի մը գիւղը, եւ այդ միջոցին ամենափոքր անարգանքի մը անգամ չենթարկուեցայ։ Աղէկ կերակուրներ տուին, կաթ, պանիր եւ այլն։ Անոնց տարազները կը հագնէի, եւ վերջապէս անոնց բոլոր սովորութիւններուն կը համակերպէի, բայց հանգիստ էի. վասն զի գիտէի թէ որ եւ է ծանր վտանգի տակ չեմ։»

ԼԵՈՆ ԺԳ.

Հիւանդութիւնը.— Վիճակին ծանրութիւնը.— Սրտաբեկութիւնը Վատիկանի մէջ.— Պ. Լուպէ.— Ընտրական ժողովը.— Զանազան լուրեր։

Հռոմ, 13 յուլիս.—Այսօր բացարձակապէս հերքուեցան հաւատացեալներուն սին յոյսերը եւ չահ ունեցողներուն լաւատեսութիւնը։ Ցուցեալ գիշերէ մը եւ յաւատեւ տկարացումով անցած ցերեկէ մը վերջը, այս իրիկուն, կացութիւնը բոլորովին գէշ է։ Երիկամունքը չի գործեր եւ սրունքներուն ուռեցքը սկսած է։ Սպասուած ու յետոյ հերքուած կանխահաս վախճաններէ ետքը, ասիկա վերջինը կ'երեւայ։ Պապին շուրջը գտնուողները որոնք անոր յամառ կենսականութենէն քիչ մը վստահութիւն ունէին, այս իրիկուն շատ սրտաբեկ են եւ կը հասկնան թէ անօգուտ է մաքառիլը, յայտնի եղած գործի մը ու ճակատագրին դէմ՝ աղօթքներով եւ հրաշալի խոյրերով։ Կ'ըսուի թէ Պ. Լուպէ Լոնտոն ուղեւորած օրը, յայտարարեր է յետաձգել յուլիս 14ի տօնին խրախճանութիւնները որոնք օրերով պատրաստուած են, եւ որոնք կը հանդիպին Պապին անակնկալ հիւանդութեանը։ Պ. Լուպէ նաեւ յոյս կը յայտնէր թէ Ֆրանսա վերադառնալուն աւելի լաւագոյն վիճակի մը լուրերը պիտի ստանայ։ Լէոն ԺԳ., շատ յուզուած, պահանջեց որ պատասխան տրուի իր շնորհաւորութիւնները յայտնելով։ Պապին խիստ մօտը գտնուողները կ'ըսեն թէ Պ. Լուպէի ընթացքը մեծ մխիթարանք մըն է մահամերձ Պապին համար, որ յաջողութենէ աւելի հաստատամտութեամբ ուզեց մինչեւ վերջը Պապութեան ճակատագիրը յենուլ Ֆրանսայի ազդեցութեանը։ Այդ տեւական քաղաքականութիւնը արդէն մահուան անկողնոյն շուրջը հակառակ ամբաստանութիւններ առաջ կը բերէ որոնք գէթ կանխահաս են։ Եթէ Կարտինալներուն ժողովը խոհեմութեան, վայելչութեան եւ կարտինալական երդման խիստ պարտաւորութեան բերմամբ զգուշաւոր ընթացքի մը կը հետեւի, յայտնի է թէ դիւանագիտութիւնը որուն դերը կը պահանջէ պատրաստել եւ կանխատեսել, միեւնոյն անգործութեան մէջ, չի մնար։ Արդ ի՛նչ որ ալ ըսէ մէկ մասը կաթոլիկ մամուլին որ բնաւ չի ներեր Պապին կողմէ Ֆրանսական հանրապետութեան ճանչցուիլը, անվիճելի է թէ Ռամբոլլա կարտինալը, իրեն պարտական եղող հռոմէացի կարտինալներէն, եւ իրեն բարեկամ սպանիացի կարտինալներէն զատ, քուէարկութեան առաջին շրջանին պիտի ստանայ քուէներու ամբողջութիւնը ազատական կարտինալներուն որոնք Երրեակ Դաշնակցութեան չեն վերաբերիր։ Եթէ այդ զանազան հատուածները անբաւական ըլլան բացարձակ մեծամասնութիւնը ապահովելու, կարելի է որ վերջին ժամուն ուրիշ ընտրելի մը ձեռք առնուի եւ ընտրուի Ռամբոլլա կարտինալին ուրիշ ըսել՝ անոր պէս չարունակող Լէոն ԺԳ.ի աւանդութիւնը։ Կ'ըսուի թէ քանի մը տէրութիւններ յուզուած են այդ պատահականութենէն եւ անկարելի չէ որ Աւստրիա, բարեկամ տէրութեանց թախանձանքին վրայ, խորհի վերցնել իր ունեցած «Վէթօ»ի աւանդական ու անհաստատ իրաւունքը եւ համամիտ գտնուի Ֆրանսայի, Սպանիոյ ու Պորթուգալի։ Կ'ըսուի նաեւ թէ այդ տեսակ պայմաններու մէջ Ֆրանսայի կառավարութիւնը որ նախ որոշած է իբրեւ անկողմնակալ հանդիսատես դիտել Կարտինալներու ժողովը, վերջապէս պիտի ստիպուի միեւնոյն առանձնաշնորհումը դիմել իր կողմէ ինքն ալ դուրս նետելով նոյն միջամտութեան պահանջած հակառակորդ ընտրելին։ Այսու հանդերձ հաւանական է որ այդ տեսակ բան մը չպատահի եւ թէ «Վէթօ»ն որ արդէն անորոշ է վարդապետական սկզբունքին եւ գործնական արդիւնքին մէջ, երկու կողմէն ալ զուտ բարոյական հանգամանքին մէջ պիտի մնայ։ Տիրող մտահոգութենէն չի գուշակուիր թէ կարտինալներու յառաջիկայ ժողովը խաղաղ օրեր պիտի ունենայ եւ Ս. Հոգին բաւական դժուարութիւն պիտի ունենայ անհատական չահերու եւ քաղաքական թակարդներու ձեռքէն ազատելու համար։

—Պապը այս իրիկուն կարտինալներ ընդունեց, ատոնք յուռի տպաւորութեան մը տակ դուրս ելան հիւանդին սենեակէն։ Լէոն ԺԳ.ը շատ ուժասպառ գտան. բաւական դժուարութեամբ կը խօսէր. ձեռքը հազիւ թէ կրցաւ վեր առնել՝ ներկաները օրհնելու համար։ Կարտինալներէն մէկը ըսաւ թէ տարբերութիւնը երէկուընէ խիստ շատ է։ Ուրիշ լուրի մը նայելով, նոյն իրիկուն Պապը քիչ մը ինքզինքը աղէկ զգալով մէկ քանի վայրկեան խօսեր է. նաեւ Սամթոլլի կարտինալին յանձնարարեր է առաջ տանիլ Ս. Գրքի յանձնաժողովին աշխատութիւնները։ Լէոն ԺԳ. տակաւին կը պահէ յիշողութիւնը ու մտային կարողութիւնը։

— Պապը այնքան նիհար է որ զայն անկողնին մէջ նստեցնելու համար մեծ դժուարութիւն կը քաշուի, որպէս զի չխեղդուի։ Երկու սեղմիրան դրած է, որոնց մէկը բամպակէ. գլուխը սպիտակ գտակ մը դրած է. կենդանութեան միակ նշանը աչքերուն մէջ է որոնք միշտ կը փայլին։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ Պապը երբեմն անկապ խօսքեր կ'ընէ։ Այս իրիկուններ բժիշկները խորհրդակցութիւն կը կատարէին, Լէոն ԺԳ. իր հիւանդութեան պատմութիւնը ըրաւ որ կատարեալ հրապարակախօսութիւն մըն էր։

—Լրագիր մը կը հերքէ Պապին կտակին վերաբերեալ լուրը. վասն զի այդ մասին ոչ ոք տեղեկութիւն ունի։ Պապը քանի անգամներ կտակներ պատրաստած է։ Կը կարծուի թէ իր հարստութիւնը՝ 35 միլիոն Ֆր. Եկեղեցիին պիտի թողու։ Իր ազգականներուն մտերիմներուն ալ կտակներ պիտի ընէ։

Հռոմ, 14 յուլիս.—Պապական ընտրութեան համար Կարտինալներու ժողովը երբ գումարուի, Վատիկանի մօտ Պորթուկալի դեսպանը, իբրեւ երէց անդամ դեսպանական մարմնոյն, տէրութեանց եւ Վատիկանի միջեւ հաղորդակցութեանց միջնորդը պիտի ըլլայ։ Ժողովին գումարման միջոցին Պորթուկալի դեսպանը պիտի ստանայ բոլոր զեկոյցները՝ ժողովին քարտուղարէն։ Կ'ըսուի թէ այս վերջին պաշտօնին պիտի կոչուի Մոնսէնեօր Մարինի։

—Քաբիբալէ բուռն յարձակում մը կ'ընէ Վատիկանի մօտ Ֆրանսական դեսպան Պ. Նիզարի վրայ, ըսելով որ կ'ուզէ միշտ ամէն բանի միրապետել եւ հրամաններ արձակել, առանց իրաւունք ունենալու։ Պ. Նիզար ամէն կերպով կ'աշխատի մաքառելու Ռամբոլլա կարտինալի ընտրելիութեան դէմ, որպէս զի յետոյ կարենայ վարել Վատիկանի քաղաքականութիւնը։ Քաբիբալէ կ'ըսէ թէ Պ. Նիզար իր անհատական նախաձեռնութեամբը կը գործէ եւ թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը բնաւ տեղեկութիւն չունի անոր ձեռնարկներէն։ Պ. Նիզար ծաղրելի ու անհիմն կը նկատէ նոյն թերթին այդ հրատարակութիւնները։

ՍԵՐԲԻԱ

Սպաններու Բազինը.— Աւստրիոյ դեսպանը.— Արքայական իշխանները.— Ընտրութիւնները։

Պելկրատ, 14 յուլիս.— Երէկ Բէգրօ Թագաւորը ներկայ գտնուեցաւ սպաններու զազինոյին մէջ ի պատիւ իրեն տրուած հանդէսին եւ սպաններուն կողմէ մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։

—Տակաւին յայտնի չէ թէ Պելկրատի աւստրիական դեսպան Պ. Տումպա իր յանձնարարագիրները ե՞րբ պիտի մատուցանէ Թագաւորին։

—Պոլսոյ մէջ մասնաւոր յուլկեր պատրաստուեցան Բէգրօ Ա.ի զաւակներուն համար, որոնք յուլիս 12/25ին հոն պիտի հասնին։ Այդ առթիւ մեծ հանդէսներ պիտի տրուին։

—Նիշի մէջ համայնքներու ընտրութեանց առթիւ ազմկալից միջադէպեր պատահեցան արմատականներու եւ ազատականներու միջեւ։ Այդ պատճառով ընտրութիւնները ընդհատուեցան։ Շապացի մէջ ազատականները մեծամասնութիւն շահեցան։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Կացութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ.— «Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ»ի մէկ յօդուածը.— Մանչուրիոյ խնդիրը եւ տէրութիւնները։

Եւրոպական ու Մ. Նահանգաց լրագիրներէն ոմանք ամէն օր մտատանջութեամբ կը զբաղին Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ տիրող կացութեամբ, զոր կը նկարագրեն այս օրերս ստացուած հեռագիրները, աւելի կամ նուազ հաւատարմութեամբ։ Այս մասին գրուած յօդուածներուն մէջ ամենէն նշանաւորն է Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէին անցեալ կիրակիի թիւով հրատարակածը, գերման ծանօթ քաղաքագէտ ու հրապարակագիր Պ. Պրանտի կողմէ։ Ասկէ առաջ Պ. Պրանտ գերման կառավարութեան կողմէ կարեւոր պաշտօններ ստացած ըլլալով Չինու եւ Ծայրագոյն Արեւելքի միւս մասերուն մէջ, շահեկան յօդուած մը գրկած է վիէննական թերթին։ Ահաւասիկ քաղուած մը այդ յօդուածէն.— «Նորէն մութ ամպեր կ'երեւան Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, որոնք խաղաղութեան կը սպառնան, հետեւաբար մարդոց հանգստութեան։ Շահակից տէրութիւնները կը թուին լուծել այն խնդիրները՝ որոնք լուծում մը կը պահանջեն Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, ո՛չ թէ ուղղակի կերպով իրենց միջեւ, այլ Չինու կռնակին վրայ։ Արդ, այսպէս չէ որ կը դիւրանան ու կը լուծուին խնդիրները։ Պատասխանատուութիւնները իրարու վրայ նետելու այս ընթացքը պատճառ պիտի ըլլայ որ եթէ ոչ միա՛կ՝ գէթ ամենամեծ վտանգը ծագի նոյն իսկ ոչ-շահակից տէրութեանց համար, այն է վէճի մը ծագիլը մէկ կողմէ Ճափոնի եւ Անգլիոյ եւ միւս կողմէ Ռուսիոյ միջեւ։ 1896ին կնքուած դաշնադրութեան համաձայն, Ռուսիա իրաւունք ստացած է իր անդրսիպերիական երկաթուղիին մէկ մասը անցընել Մանչուրիական հողին վրայէն եւ երկաթուղիին այդ մասը պաշտպանել իր զօրքերով։ Յետոյ 1898ին, Թալիէնուանը ու Փորթ-Արթուրը վարձու տրուեցան Ռուսիոյ, իրաւունք տալով անոր իր հրապարակները միացնել անդրսիպերիական երկաթուղիին հետ, Մանչուրիոյ մէջ, երկաթուղիին գծին միջոցաւ։ Վերջապէս, 1900ին, Պոքսըրներու կողմէ Մանչուրիոյ մէջ յարուցուած խռովութիւնները կամ անոնց ծաւալման վախը առիթ տուաւ Ռուսիոյ զինուորական պաշարման ենթարկելու Մանչուրիան։ Այդ նահանգին ամբողջովին պարպուելու խնդիրն է որ այդ դժուարութիւնը առաջ կը բերէ։ Անգլիա ու Ճափոն ալ բացորոշապէս պէտք է յայտնեն իրենց կարծիքը, որովհետեւ 1902 յունուար 30ին կնքուած իրենց պայմանագրութեամբ կ'երաշխաւորեն Չինու հողային ամբողջութիւնը։ Այս երաշխաւորութիւնը նաեւ մէկ պայմանը կը կազմէ տէրութեանց կողմէ ստորագրուած հաշտութեան արձանագրութեան. հետեւաբար Մանչուրիոյ ամբողջական պարպումը եւրոպական միւս տէրութիւններն ալ պէտք է չահագրգռէ։ Այսպէս չէ Քորէայի խնդիրին համար։ Հոն Ռուսիոյ ու Ճափոնի շահերը միայն կը պայքարին իրարու հետ։ Ատոնք զուտ տեղական շահեր են, որոնք առնչութիւն չունին եւրոպական տէրութեանց շահերուն հետ եւ բնաւ չեն սպառնար խաղաղութեան, ինչ որ կ'անցնի կը դառնայ Քորէայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ, միայն Ճափոնի եւ Ռուսիոյ համար շահեկանութիւն ունի. Թոքիոյի ու Բեդերսպուրկի մէջ եռանդեամբ կը զբաղին անով։ Հետեւաբար՝ կրնանք հաստատել որ Քորէայի նկատմամբ ծագած վէճը վտանգ չսպառնար միւս տէրութեանց, մինչ նոյն բանը չենք կրնար ըսել Մանչուրիոյ մասին պատահելիք վէճի մը համար։»

ՆՈՐ ԳՈՐԾԻՔ ՄԸ

Հեռագրական նոր գործիք մը.—Առաւելութիւնները.—Անթել հեռագիրը։

Նաբոլիի ու Հռոմի միջեւ հեռագրական նոր գործիք մը փորձուեցաւ, որուն միջոցաւ կարելի է շատ մը հեռագիրներ մէկէն զարնել։ Ռաուլէնտի դրութեամբ այդ գործիքը կրնայ ութ հեռագիր մէկէն հաղորդել մէկ թելի վրայ, չորսը՝ մէկ ուղղութեամբ, չորսը՝ ուրիշ ուղղութեամբ։ Ու ասիկա շնորհիւ փոխանակիչի մը՝ զոր չարժման մէջ կը դնէ չարժիչ փոքր մեքենայ մը։ Հեռագիրները կը փոխանցուին տպագրական բառերով՝ թուղթի անվերջ պաստառի մը վրայ, որ ինքնաշարժօրէն կը տեղափոխուի, ինչպէս գրի մեքենային մէջ։ Ռաուլէնտեան դրութիւնը շատ աւելի կատարելագործեալ է մինչեւ հիմա ծանօթ եղող դրութիւններէն։ Մորսի գործիքով, որ միշտ իբր ամենէն պարզը ու ապահովը կը նկատուի, կարելի է քսանհինգ հեռագիր ուղղել մէկ ժամուան մէջ։ Հիւկի գործիքը երկու անգամ աւելի արագ է։ Ուիթսթընի ինքնաշարժ դրութիւնը կը թոյլատրէ 2,400 բառ հեռագիր զարնել մէկ ժամուան մէջ, թէեւ Պոտօ մինչեւ 2,400 բառ կրնայ հաղորդել։ Բայց այս ամէն գործիքները կը նսեմանան Ռաուլէնտեան գործիքին առջեւ, որ կրնայ 220 գիր հաղորդել մէկ ժամուան մէջ իւրաքանչիւր սեքթէրի ու միեւնոյն թելին վրայ։ Միեւնոյն ատեն քաշած ութը հեռագիրներէն իւրաքանչիւրը տպագրուած դուրս կու գայ մեքենայէն, ցրուելու պատրաստ վիճակի մէջ. կը մնայ միայն թափանցիկ պահարանի մը մէջ դնել զանոնք եւ ցրուիչին յանձնել։ Մինչ անթել հեռագրութիւնը հսկայաքայլ կը յառաջդիմէ, ասոր թելով հեռագրութիւնը կը ջանայ արագութիւն մտցնել իր հաղորդակցութեանց մէջ։ Ցամօրէն կատարելագործուած ու երկար ատենէ ի վեր գտնուած դրութեան մը գործնական առաւելութիւնները կը ներկայացնէ, ուստի եւ աւելի ապահով է քան անթել հեռագրութեան նոր գիւտը, որ իրաւ է թէ աշխարհ պիտի յեղաշրջէ, բայց իր առաջին քայլերուն մէջ է դեռ։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Աւստրիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Գերմանիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդը, կինը, աղջիկը ու դեսպանատան քարտուղարներէն մէկը, Ֆրանսայի դեսպանատան զինուորական կցորդը ու ընտանիքը, ամերիկեան դեսպանատան առաջին թարգմանը ու երեք հիւրեր, Անգլիոյ դեսպանատան երկրորդ թարգմանը եւ Անատոլի երկաթուղիին ընդհանուր տնօրէն Պ. Զանտէր ու օգնականը՝ Պ. Հիւկնէն. նաեւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած քառասունչորս հիւրեր որոնք հիւրանոցին առջեւի բարձրաւանդակին վրայ կեցած էին։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպան Պարոն Ֆոն Քալիչէ պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպան Միւզիւրիւս փաշա իր կնոջ հետ ներկայ գտնուեր է Մարլպորօ-Հաուզի մէջ Կալլէսի իշխանին եւ իշխանուհիին կողմէ տրուած առաջին պարահանդէսին։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ.— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, կալուածի մը արժէքը բարեփոխելու համար եղած դիմումներու մասին մէկ տարի պայմանաժամ տրուած է, որով այդ պայմանաժամին մէջ դիմում ընողներուն կալուածական տուրքէ ունեցած պարտքը կալուածին բարեփոխեալ արժէքին համեմատութեամբ պիտի գանձուի. իսկ պայմանաժամը անցնելէն ետքը՝ հին արժէքին վրայ։ Յայտնի է թէ տուրքերու գանձման կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն, երբ անհատ մը մէկ տարուան միջոցի մէջ նոյն տարուան տուրքերը եթէ չվճարէ, անոր չարժուն եւ անշարժ կալ-

ՏՈՐՔԱՍ Ընկերութեան ի նպաստ, ե-րէկ գիշեր Անգլիոյ դեսպանատան Թա-րապիոյ ամարանոցին պարտէզին մէջ դաշտային հանդէս մը տրուեցաւ։ Ներ-կայ գտնուեցան դեսպանը, պաշտօնեա-ները եւ անգլիական գաղթականութեան երեւելիները։ Շիրքէթի 48 թիւ շոգե-նաւը փոխադրեց հրաւիրեալները։

Պ. ՄԱՔՁՈՎ, Պիթլիսի ռուսական հիւպատոսը, Պաղտատի ընդհանուր հիւ-պատոս կարգուեցաւ։

ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿ.— Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան արկղակալ Շիւքրի պէյ, իր խնդրանքով, հանգստեան պիտի կոչուի 1237 ղրուշ ամսաթոշակով։

ՍԸՎԱՍԻ մէջ հաստատուելիք հիւան-դանոցին կառուցման ու տեւական ծախ-քերուն համար հարկ եղած հասոյթները գտնուած ըլլալով, կայս. Իրատէ մը հրա-մայեց ըստ այնմ պէտք եղածը գործա-դրել։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ նահանգաց մէջ գործա-դրուող բարեկարգական միջոցներուն հա-մաձայն, տարեկան 140,000 ղրուշ պիտի աւելնայ՝ երկրագործութիւնը ու արհեստ-ները զարգացնելու նպատակով եղած ծախքերուն վրայ։ Այդ գումարը հաւա-սարապէս պիտի տան Սէլանիկի, Գոսո-վայի ու Մանաստըրի նահանգները։

ԵէՏԻԳՈՒԼԷԻ Յունաց հիւանդանոցին հոգաբարձութիւնը որոշած ըլլալով աղ-քատներու յատուկ ծննդաբերութեան սրահ մը կառուցանել, Պատրիարքարանէն ար-տօնութիւն խնդրեց՝ Սինկրոսի կտակէն 7500 ոսկի ծախսել։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ կը գրեն թէ այս տարի հունձքերը առատ են, մանաւանդ եգիպ-տացորենը ու կաղինը։

ԱՏԱՆԱՅԻ կուսակալութիւնը գրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին որ հոկտեմբերի սկիզբները Բըզանըքի տեսակէն 40,000 վարդի տունկ ղրկուի, մշակութեան ձեռ-նարկուելու համար։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը նկատելով որ կարգ մը անձեր, առանց զինուորական վարժարաններու ուսանող ըլլալու, ա-նոնց համազգեստը կը կրեն՝ ժամանակ մը ետքը նոյն վարժարանները ընդունուելու փափաքով, գրեց պէտք եղած տեղերը՝ ձերբակալել այդ կարգի անձերը եւ օրէն-քին տրամադրութեանը ենթարկել։

ԻԶՄԻՐԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Սէօ-քէլի Հաճի Զիեա պէյ որ քանի մը չա-րագործներու կողմէ լեռը տարուած էր, ձեռք առնուած միջոցներով ազատուեր է։ Չարագործները ձերբակալելու մասին ալ հարկ եղած միջոցները ձեռք առ-նուած են։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.— Գաղըքճը-քէօյ Մաղհար եւ ընկերները՝ Նուրի, Մէհմէտ եւ Հիւսամէտտին, երէկ, մա-կոյկով կը պտտէին Գումգաբուի բացերը։ Ատոնցմէ Հիւսամէտտին որ ղեկը կը գոր-ծածէր, պահ մը ուզեց ղեկը չտկել, բայց հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով ծովը ինկաւ ու խեղդուեցաւ։ Մարմինը չգըտ-նուեցաւ։

—Բ. Դրան թարգմանութեանց սեն-եակին քարտուղարներէն Սաֆա պէյ, երէկ իրիկուն, Սարըեարէն մինչեւ Սիւտ-լիճէ առագաստաւոր մակոյկով պտոյտ կատարած ատեն, հովին սաստկութենէն մակոյկը շրջեցաւ եւ Սաֆա պէյ ու նաւա-վարը՝ Ծորճի ծովը ինկան, բայց անմիջա-կան օգնութիւններով ազատուեցան։

ԲՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ կը ծանուցանէ հասա-րակութեան թէ Բերայի իր մասնաճիւղին վարձու դրամարկղերու զետեղումն ա-ւարտած է, եւ նոյն դրամարկղերը վար-ձու պիտի տրուին յուլիս 20 (Ը. Ե.), երկուշաբթի օրէն սկսեալ։ 1—3

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Հոնկրուազ կենաց ապահովագրական ընկերութեան տնօրէնութիւնը՝ Պոլսոյ մէջ ապահովագրուելիք անձանց աւելի դիւ-րութիւն մը ընծայելու նպատակով, այս անգամ իր արդէն անուանած քննիչ բը-ժշկաց թուոյն վրայ մէկ քանիներ եւս կ'աւելցնէ Պոլսոյ զանազան արուարձան-ներու մէջ, որով այժմ յիշեալ ընկերու-թեան քննիչ-բժշկաց խումբը, հետեւեալ կերպով կը կազմուի.— Տոքթ. Օրմանեան էֆ. բժշկապետ՝ Պոլիս, տոքթ. Ժողէբո-վիչ՝ Բերա, տոքթ. Քրիսեան էֆ.՝ Պէ-շիքթաշ, տոքթ. Ֆրանսուա Րուճիյէրի էֆ. Պէօյիւքտէրէ, տոքթ. Իփլիքճեան էֆ. Քումգաբու, տոքթ. Չալեան էֆ. Առնավուտքէօյ, տոքթ. Մէհմէտ Վամըգ պէյ՝ Շահզատէ պաշի, տոքթ. Ինճէմեճեան էֆ.՝ Սամաթիա, տոքթ. Բարաղամեան էֆ. Սկիւտար։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իբր երկու շաբաթ առաջ, Պատրիար-քարանի Լուրերու կարգին մէջ երբ ծա-նուցած էինք թէ Մայր Վարժարանի Հո-գաբարձութիւնը կը պատրաստուի ամա-վերջի հանդէս մը կատարել, ինչ որ գո-հունակութիւն պիտի պատճառէր ծնողք-ներուն ու աշակերտներուն հաւասարապէս, Սուրհանդակ լրագիրը փութաց յաջորդ օրն իսկ հերքմնագիր մը հրատարակել, Թաղ. Խորհուրդին կամ Հոգաբարձու-թեան կողմէ ղրկուած, յայտարարող թէ սխալ էր Արեւելքի հաղորդած լուրը, եւ այլն։

Բիչ զարմանքով չէր սակայն որ այս առաւօտ, միեւնոյն Սուրհանդակ լրագրին մէջ կը կարդանք... ընդարձակ նկարա-գրութիւնը միեւնոյն Մայր Վարժարանի ամավերջի հանդէսին, որ մեր նախապէս

թիւն կը խնդրէր։ Խորհուրդը լսելով նաեւ յատենի Խորհրդոյ յիշեալ տեսչին ինչ ինչ բացատրութիւնները եւ նկատե-լով որ Թաղ. Խորհուրդը ամէն բանէ ա-ռաջ կը պարտաւորուէր Կազմական Կա-նոնագրին 41րդ. յօդուածին համաձայն պատճառաբանել խնդիրը, որոշեց այդ մասին բացատրութիւն պահանջել Թաղ. Խորհուրդէն։

—Ս. Կաթողիկոսը յունիս 13ին Երե-ւան հասեր եւ հետեւեալ օրը մեկներ է Հաղարծնի վանքը, ուր մէկ քանի օր մնալէ յետոյ վերադարձեր է Ս. Էջմիա-ծին։

—Պարսկահայ Պ. Աւետեան, որուն կինը իր անունով աղջկանց վարժարան հաստատած էր Պարսկաստանի մէջ եւ վերջերս մեռաւ, իր կրած դառն սուգին մէջ մխիթարութիւն կը գտնէ ուսում-նասիրական ձեռնարկով մը. հազար րուպլի նուիրեր է որպէս զի իր հան-գուցեալ կնոջ անունով դասագրքեր տը-պագրուին եւ ձրի բաժնուին Պարսկաս-տանի դպրոցական տղոց։

—Ռուսահայ եկեղեցականներէն Բե-նիկ Վ., որ մինչեւ վերջերս կը վարէր Շուշիի վարժարանաց տեսչութիւնը եւ վերջերս հրաժարած էր, Ս. Հայրապետին կողմէ հեռագրաւ Էջմիածին կանչուած է, ուր կարեւոր պաշտօն մը պիտի յանձնուի իրեն։

—Պատրիարքական կարգադրութեամբ Կէտիք-Փաշայի եկեղեցւոյ առժամեայ քարոզիչ կարգուեցաւ Երզնկայի առաջ-նորդ Տ. Դանիէլ Ծ. Վ. Յակոբեան, որ օդափոխութեան համար մայրաքաղաքս կը գտնուի։

ՏԻԿԻՆ
ՖԱՆԻ ԵԱՎԷՐ ԲԱՃԱ ԹԸՆԿԸՐ
ԾՆԵԱԼ ԿԼԱՎԱՆԻ

Յետ երկարատեւ հիւանդութեան, ըն-դունելով վխարհուրդս Սրբոյ մօրս մերոյ Եկեղեցւոյ կնքեց իր մահկանացուն, հա-մակելով ի սուգ անմխիթար իր ամուսի-նը, եղբայրը, քոյրը, եղբօրորդիքը, քե-ռորդիքը, ու համայն մերձաւոր ազգա-կանները որոնք ցաւօք կը հրաւիրեն հան-գուցելոյն բոլոր ծանօթ ու բարեկամներն ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր արարողութեան, որ պիտի կատար-ուի կիրակի 6 յուլիս ի ժամ $3\frac{1}{2}$ յեկեղեց-ւոջ Սրբոյն Անտոնի ի Թէրապիա։

Պիտի համախմբուի հանգուցելոյն տու-նը, Բաղկեդօն, Մէօհիւրտար փողոց. 61 թիւ, ի ժամ $6\frac{1}{2}$ (Ը. Թ.)։

Մախսուսէյի յատուկ շոգենաւ մը պի-տի մեկնի Քարաքէօյէ ի ժամ $5\frac{1}{2}$ (Ը. Թ)։ Կը խնդրուի ծաղկեփունջ չղրկել։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Յովհաննէս էֆ. Յա-կոբեան, ըստ իր բարի եւ հնաւանդ սո-վորութեան, այս տարի եւս բարեհաճած է 10 ծրար (813 եարտա) չայագ նուիրել Հիւանդանոցիս մէջ պատսպարեալ որբոց հագուստի համար եւ այսու երախտապարտ թողուցած է զանոնք։

(Հոգաբարձութիւն)

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի այս-օրուան թիւին բովանդակութիւնն է.— Վատիկանի շուրջը (Ինչպէս կ'ընտ-րուի Հռոմայ Պապը—Լէոն ԺԳ.ի գրա-կան արտադրութիւնները—Բաղուածքներ Պապերու պատմութենէն) ՄԻՐԱԼԷՏԻՍ։— Նուիրական ուխտատեղիներ. ԳԵՂԱՄ։— Միտքի կարիքներ. ՉԻՖԹԷ-ՍԱՐԱՖ։— Ուռուագիծներ—Վայրկենական. Մուշեղ վարդապետ. ԴԱՄԷՐ։ — Բանաստեղծու-թիւններ. Բասդէլ. Վ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ— Կը-նոջ մը. Ե. ԴՕԼԱՆՃԵԱՆ — Առջի սէր. Լ. ՇԱԹՐԵԱՆ։— Իտալական գրականու-թիւն. Տուայտանք (Նորավէպ) ՄԱԹԻԼՏ ՍԷՌԱՕ։—Հարցումիդ պատասխանը. Խ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ։— Խմբագրական նօթեր.— Բերայի վարժարանները։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՀՌՈՄ, 17 յուլիս.—Պապը իր հիւան-դութենէն ի վեր, այսօր, կարելի է ամէ-նէն լաւագոյն օրը անցուց։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Կը հաւաստուի թէ ռուս կառավարութիւնը պատասխաներ է Մ. Նահանգաց թէ ո՛չ պիտի ընդունի եւ ոչ ալ նկատողութեան պիտի առնէ ամե-րիկեան Հրեաներու աղերսագիրը՝ Քիշնէվի դէպքերուն համար։ Մ. Նահանգաց ար-տաքին գործոց նախարարը ատոր վրայ խնդիրը փակուած հռչակեր է։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ.— Ռուսական մայր եկեղեցիին հիմնարկէքին առթիւ, Քուրո-բաթքին զօրավարը ճառ մը խօսեցաւ, ըսելով որ Բորթ-Արթուր անառիկ ամրոց մը պիտի ըլլայ բոլոր թշնամիներուն դէմ։

ՉԷԹԻՆԷԼ.— Ռուս դեր-ծնդապետ Բօթարով Չէթինէի զինուորական միա-յուն կցորդ կարգուեցաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Պաշտօնաթերթը կը հրա-տարակէ կառավարութեան մէկ հրամա-նագիրը որ կը հրաւիրէ վարչական իշխա-նութիւնները խստիւ պաշտպանել ընտրա-կան իրաւունքները՝ մօտակայ ընտրու-թեանց առթիւ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՀՌՈՄ, 17 յուլիս.—Այս գիշեր Պապը կրցաւ քանի մը ժամ քնանալ, ինչ որ թեթեւ բարւոքում մը առաջ բերաւ։ Երի-կամունքը տակաւին չի գործեր պէտք եղածին պէս, բայց ընդհանուր պայման-ները ցոյց կուտան խիստ գնահատելի սփոփում մը։

—Յորեկուան բարւոքումը գիշերն ալ շարունակուեցաւ։

ԹՈՒՆՈՒԶ.—1903ի ելմտացոյցին մէջ հասոյթները 3,060,000 ֆր. աւելի են։

ԲԷՐՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Լեհաստանի մէջ ծանր ողողումներ պատահեցան։ Վնասը ահագին է։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Բետրօ Թագաւորը որո-շեց մտնել այցելել Սերպիոյ գլխաւոր քաղաքները։

—Կառավարութիւնը ծանոյց արքու-նիքին մէջ պաշտօնավարող գերման պաշ-տօնատարներուն թէ ասկէ վերջը իրենց տեղ Սերպեր պաշտօնի պիտի կոչուին։

ԼԱ ՀԷ.— Կը հերքուի այն զրոյցը թէ Վիլհելմինա Թագուհին յղի եղած ըլ-լայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պ. Ռոքֆէլլէր $37\frac{1}{2}$ միլոն ֆր. նուիրեց Շիքակոյի քաղաքին բժըշ-կական վարժարան մը կառուցանելու հա-մար։

ՉԻ-ՖՈՒ.— Ռուսիոյ պատերազմական նախարար Քուրոբաթքին զօրավարը Բորթ Արթուրէն ճամբայ ելեր է դէպ ի Ռուսիա։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 4 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	20 $\frac{1}{2}$
Ամէնէն բարձր գին	»	24	31 $\frac{1}{2}$
Ամէնէն վար գին	»	24	19 $\frac{1}{2}$
Ռումէլիի Երկաթուղի զոգ.	Ֆր.	125	—
Ամէնէն բարձր գին	»	126	25
Ամէնէն վար գին	»	124	87

ԲԱՑՈՒՄ 5 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	20
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	125	—
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Թէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Ցամ. Ապահ. Ընկ.		4	57
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	(5
» ժուիսանս		1	65
» պարտաթուղթ		482	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		501	—
Թրանսվալ		115	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		266	50
Լավրիոն		84	—
Անատոլըի Երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	90
» պարտաթուղթ	«	520	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	20
» » » չէք	»	109	38
Փարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 $\frac{3}{4}$
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Շօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմիգ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	01
Մէթալիք	»	—	—
Ռուսի Թղթադրամ	Օ. Ո.	6	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		92	43
Օսմանեան Թանզ սէռի Բ.		60	75
» » » Գ. բաց.		31	87
» » » Գ. զոց.		31	63
Օսմանեան Պանքա		13	63
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		41	50
» Մոնոբոլ		43	50
Պուլկարական 1888		95	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		104	75
Բօմինիալ		102	—
Թրանսվալ		4	50
Սյտին երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	32 $\frac{1}{2}$

ՓԱՐԻԶ, 17 Յուլիս

Ֆրանս. Թանզ 3 %			97	57
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց.	Ղրշ.	22	35
	զոց.	»	22	10
» » » Բ.		»	61	75
» » » Գ.		»	34	30
Օսմ. Կայս. Պանքա		Ֆր.	589	—
Օսմանիէ		»	—	
Ռումէլի երկաթուղի		»	128	—

Օսմ. մաքսատուն	»	485	—
Օսմ Թէժի	»	249	—
Քրիօուիթէ Ֆիւոն 4 %	»	501	—
Քուէտք Լիոնէ	»	1112	
Իտալական Թանզ	»	102	15
Սպանիական արտաքին	»	89	17
Թրանսվալ	»	115	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	115
Գրաֆոգնեց	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 17 Յուլիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	30
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	—
Օսմ. Թէժի	«	255	—

ՊԷՐԼԻՆ, 17 Յուլիս

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	130	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	250

ՊՐԻՒՍԷԼ, 17 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		24	70
Ռումէլի երկաթուղի		126	—

Krondorf
Eau minérale naturelle
la meilleure boisson de table et rafraîchissante.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՑԻ ՑԱՐԿԸ
(Մէջա Զղուգճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաս-տեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամօ-ղութիւն, եւ ազատ արտասանու-թիւն՝ երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կա-տարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մին-չեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մին-չեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

LA UNION ET FHENIX ESPAGNOL

Ֆրանսական Ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի, կենաց եւ արկածներու. դեր գործակալ Շառլ Աքռամփոէս, Կալաթա, Վոյվոտա փողոց թիւ 114։ 2—15

{Էն Առաջ Սա Կարդացէք}
ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ
ՄԻՆԷՐՎԱՅԻ ՀԱՅԿԱԶՆ

Բանի մը հարիւր կամ հազար ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ շինել կու տաք զգեստ, շապիկ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելե-լու եւ վայլեցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ի՞նչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձ-րեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամ-բողջ կը բծաւորին եւ նորութեան շնոր-հքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնա-մով շինուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Ղա-լաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Մի-հրդատ Հայկազնէն։ Գոհ կը մնաք։

ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍԹԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՅԱՋՈՐԴ Ֆ. ՎԻՏԱՔՈՆԴԻ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 25 Սանթա-Մարիա եկեղեցիին քով։

Սոյն վաճառատան մէջ յառաջիկայ յունիս 9/22էն սկսեալ դիւրամատչելի գի-ներով պիտի ծախուին մետաքսեղէն, բըր-դեղէն եւ բամպակեղէն ու պոնէթըրիի վերաբերեալ ամէն կարգի ապրանքներ։
ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ 12—12

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԵՐԿԵՐ
Շէնքերու ներքին եւ արտաքին մասերու ինչպէս եւ պատուհանի յատուկ
Աժան, տոկուն, հոտ չունին, դիւրագոր-ծածելի. կրակի եւ ջուրի կը դիմանան
Պոլսոյ մէջ միակ կեդրոնատեղին՝
Կալաթա, Ինայէթ խան, թ. 80
22—26 Գ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւան-դութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԷՔՈՒԼԻՍ

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն Ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Ապահովագրութեան պայ-մաններ անհամեմատ կերպով աւելի դիւրագոյնք քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւ-նիօն»ի ապահովագրուողք ՁԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, ո-րոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ԳՈՒԹ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բասած Քաթըրճը Օղլու։
Ծանուցանող՝ Ղալաթիա Ինայէթ խան, գործակալ Միհրան էֆ. Դաւիթեան։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՄՈՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·42 Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաէէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԻՃԱԶ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼԸ

ՄԷՆՖԱԱԹԸՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ ՍԻԿԱՐԱ ՔԵԱՂԸՏԸ

Պա Իրատէի Սէնիյէի հազրէթը Բատիշահի իմալ օլունմըշ տըր։

Իշպու քեաղըտ Ֆրանսանըն էն մէշհուր սիկարա քեաղըտը ֆապրիգալարընտան «Ժօզէֆ Պարտու»նըն իմալաթխանէսինտէ եաբըլմագտա վէ էզ հէր ճիհէթ մէմալիքը օսմանիյէտէ սարֆ ու իսթիհլաք խուսուսըն քեաղըտլարա ֆայգ պուլունմագտա տըր։

Թէրքիպի չէրաիթը սըհհիյէյի հաիզ օլտըղը վէ բիրինճ վէ քըթէն իլէ պիր մըգտարտա մէվատտը թէաֆիւն մատտէյի հավի պուլընտըղը պատէթթահլիլ Մէքթէպը Թըպպիյէի Շահանէնին 17 չուպաթ սէնէ 319 Թարիխլի Թասդիգնամէսիյլէ իսպաթ խուլմըշ տըր։

Իշպու քեաղըտ իւչ նէվի օյըլըբ պիրինճի նէվի 150 եափրագտան իպարէթ օլարագ եիրմի բարայա, իքինճի նէվի 132 եափրագ օլարագ օն բարայա վէ իւչիւնճի նէվի 80 եափրագտան իպարէթ օլարագ պէշ բարայա սաթըլմագտա, պիրինճի նէվի գութուլարընտա ալթմըշար, իքինճի նէվիտէ տոգսանար վէ իւչիւնճի նէվիտէ եիւզ եիրմիշէր քեաղըտ պուլընմագտա տըր։

Գութուլարըն վէ քեաղըտլարըն գաբագլարը իւզէրինտէ Հիճազ Թիմուր եօլը ղօմիսիօնը ալիսինին մէօհրի պուլընմատա տըր։

Պութիւն պիր գութու սաթըն ալանլարա պիրինճի նէվիտէն 100տէ 15, իքինճի վէ իւչիւնճի նէվիտէն 100տէ 10 թէնզիլաթ իճրա օլունըր։

Մահալը իմալ վէ ֆիւրուխթը Սթանպօլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Քիւչիւք Իսմայիլ Բաշա խանընտա 7 Նումէրօ տըր։

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒԱԾ

Ջղացաւութիւն, կէսգլխացաւ, քնահատութիւն, էնֆլիւէնցա եւ ամէն ջղային հիւանդութիւն, ապահով բուժումը կը գտնեն, տեղեկօտ ԳԻՈՆԷԼԻ հակաջղացաւական դեղահատներու միջոցաւ։ Գին, տուփը գրացուցակին հետ, 3 ֆրանք, բոլոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ Մեծաքանից, Տեղեկօտ Դաօնէէ եւ ընկ. 75, Պօէսի փողոց, Բարիզ, Կ. Պոլիս, Ծ. Մէզպէր որդիք եւ ընկ. բոլոր դեղավաճառաց քով։ 5—30

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆ.
Երաշխաւորութեան գումար	12?,000,000 „
Ապահովագրութիւններուն վճարուած գումար	249,400,000 „
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 „

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին. Ազարեան խան, Վօյվօտա Ղալաթիա, և Ղալաթիոյ գործակալութեան, Էսկի Կէօմրիւկ խան, Քարաքէօյ վրայ։

Տօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 524

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բընձափոշի

La VELOUTINE

Ձեռ 534

CH^les FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՈՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Քր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Քր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Քր

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, 52—56.

Լիազօր Ներկայացուցիչ

745 Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեծարգոյ հանրութեան թէ Ղալաթիա Խալիլ Փաշա Խան փողոց թիւ 13 խանութը ճաշարանի վերածելու յառաջիկայ յուլիսի սկիզբները պիտի բացուի «Օսմանլը Էվ Եէմէքխանէսի» անունով։

Արդէն վստահ հանրութեան քաջալերութեան վրայ, կը յայտարարեմ որ առելի հոգ պիտի տանիմ ընտրանօք եւ համով հատով տունկերակուրներ պատրաստելու եւ գոհացում տալու ըստ կարելւոյն։

Գոնսոլիտ խանի նախկին ծանօթ խոհարար

ՀԱՃԻ ՆՇԱՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

13—36

Լ'ԻՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընդ

76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ

Բլէթիյէ փողոց թիւ 8 և 10

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօրանտօ խան Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Բաէտի Լիօնէ։

ԾԻՒՐԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ԴԷՄ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ

Ծիւրական ախտի դէմ նախազգուշութեան միայն ճամբայ մը կայ. այն է մարմինը միշտ կենսական զօրութեամբ պահել որնոր դրութեան կենսական զօրութիւն, առողջութիւն և դիմացողն այժ տալով կրնայ ըլլալ։

Շիշերու վրայ ասօր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

21

SCOTT'S EMULSION

աշխարհիս մէջ ամենալաւ "ուտելիք-դեղ" է. որ շուտով առողջութիւնը կը վերականգնէ և երակներու մէջ նոր հարուստ արիւն կը տարածէ։

Եթէ կազմութիւնը կատարեալ առողջութեան մէջ չէ և բարակցաւի առաջին նշանները երեւան կ'ելլեն, ինչպէս տեղական ջղնատութիւն, թեթեւ սակայն թելաթար հազ, գիշերները սաստկացող քրտնահոսութիւն և ախորժակի կորուստ են. ժամանակ վատնելու չէ, մէկէն Ըսգօթի Բաղադրութիւն առնելու է. միակ դեղն է որ կրնայ մարդս առողջութեան և զօրութեան վերականգնել և այս եղելութիւնը գործնականապէս կը տեսնուի վասնզի հազարաւորներ տեսածեն և կը տեսնեն։

ԸՍԳՕԹԻ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

կատարելապէս անուշահամ է, ախորժակը կենդանացունէ, և մարսողութիւնը կ'աճապարէ։ Հիւանդութեան սերմը կը մեռցնէ և շուտով մարմինը կը զաւլէ։ Ըսգօթի Բաղադրութիւն ընդմիշտ այս տեսնուած նշանով վարդագոյն փաթեթի մը մէջ կը գտնուի։

Բոլոր դեղագործները և դեղավաճառները կը ծախեն։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիոսգօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Փասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինաու	3720	Միլօ	1057	Սոէրօ	1200
Պորտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճէնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիպսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանդրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1813	Զէրօ	1200
Գոլոբատօ	4235	Կէցանօ	1243	Լորէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հորացիօ շոգենաւը, նաւապետ Բլօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հօս կը սպասուի ամսոյս 23ին։

Մօրոէօ շոգենաւը, նաւապետ Պօքսօլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ։

Դիմել առ գործակալը Ժ. ՀԻՒՏ ԷՆՐԻՔԶՕՆ

Թ. 23. 24 [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈԹԻԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յուլիս 20ին Պիրիճի. Սեւ ծովէն.

ՔՕՇՈՒՄՆԵՐ

Յո [illegible] 21 Պիրիճի, [illegible]

[illegible] 245 ֆրանք. [illegible]

75 Ֆ [illegible] Տեղեկութեանց համար [illegible]

516 Թ. ԲԸՔՈՒ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	559?
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	484
Լուքանիա	12950	Վէրիա	322?
Քամբանիա	12950	Քավիա	294?
Ուլթանիա	8845	Թիրիա	293?
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	293?
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	255?
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2?8
Ուրանիա	7269	Շէրպուրկ	16

Դիմել առ ԺՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ

Joly et Seagor

Մէյմանէճեան խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա. Քարա մուսթաֆա փողոց։ 25

COMP ... RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Յուլիս

Գշ. 1/14 Սէվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Եշ. 3/16 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Շբ. 5/18 Մէթլին, Իզմիր, Բիրէ. Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ [illegible] ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Կի. 6/19 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Բաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։ Զունկուլտաք, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ռոմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արմէ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Փաղոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օփորդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	80
Եափիան	3500		

[illegible] Ղալաթիոյ [illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել,

առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆԴԷՆ

Ղալաթիա, [illegible]

600 [illegible]

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի, Գորգոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քէանոբուս	3000	Բէըա	2250
Խարոս	3000	Ոզիրիս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Տարքօզիս	2500	Գիւլէա	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.

Ուէթալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

1 [illegible]

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՐԽՈՒԹԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի (94)

ՖՈՐԹՈՒՆԷ ԴԸ ԲՈՒԱԳՈԲԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՕՐԺԷԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ը

Բայց ի՞նչ կորովամտութեամբ հասկըցած էր թէ Պ. տը Բարնոէլ դուրս չէր ելած գնդապետին բնակարանէն, այլ բանի վար դրուած։

Ժօրժէ այդ ամէնը խորհած ըլլալու էր, քանի որ Պ. Պօրիսօֆի տան պարտէզին պատն ի վեր շուլլուած էր, ի վտանգ ինքզինքը ջախջախելու, առանց հաշուի առնելու գնդապետին մարդոցմէն կամ պահակներէն տեսնուելու վտանգը, երբ պատին վրայ հեծած էր։

Անտարակոյս գող մը չէր Ժօրժէ. Ռօպէր անոր մտադրութեան վրայ ապահով էր, իրենց միջեւ փոխանակուած նշաններէն յետոյ։

Ժօրժէ պատին վրայ ելած էր, անշուշտ սա յոյսով թէ պիտի կրնար քննել Պ. տը Բարնոէլի բանտարկուած տեղը եւ անոր հետ հաղորդակցութեան մտնել։

Ու յաջողած էր այդ բանին մէջ։ Բայց որո՞ւ կողմէ կու գար։ Ո՞վ յանձնարարած էր այդ փափուկ հետազօտութիւնը ի գործ դնելու։

Չէր կարելի ենթադրել թէ ինքնիրեն յղացած ըլլար բանտարկեալը ազատելու այդ ծրագիրը եւ ոչ ալ առանձին կրնար գործադրած ըլլալ զայն։

Ժօրժէ մեկնած ատեն՝ շարժում մը ըրած էր որ կը նշանակէր. վստահ եղէք իմ կամ... ուրիշներու վրայ։

Ո՞վ էին այդ ուրիշները։ Ո՞վ կը շահագրգռուէր ուրիմն բացակայով։

—Իսկ եթէ Ալիսը ըլլայ, խորհեցաւ Ռօպէր, յուզումէն սարսռալով։ Կրնայ ըլլալ որ Ժօրժէ տեսած ըլլայ անոր անցնիլը բակէն ու մտնելով յայտնած ըլլայ Պ. Պօրիսօֆէ տունը մտնել, անծանօթ անձի մը ընկերակցութեամբ։ Ու Ալիս որ գիտէ թէ այդ Ռուսը եղած է իմ դժբաղդութեանս պատճառը, կրցած է գուշակել ճշմարտութիւնը։ Այո՛, եթէ գուշակա՛ծ ըլլար։ Այսօր Պոլոնեի անտառը չերթալուս համար պիտի ներէր ինծի. պիտի ըմբռնէր թէ ծուղակի մը մէջ ինկած եմ եւ թէ բռնութեամբ վար դրած են զիս։ Այսօր պիտի ընդդիմանար իր հօրը կամքին, մինչեւ որ վճռական տեսակցութիւն մը ունենար ինծի հետ, մինչեւ որ կարենայի իրեն բացատրել զիս հետապնդող աղետալի պարագաները։

Ռօպէրի աչքերը կը շողային զգացած ուրախութենէն։ Կը սկսէր հաւատալ թէ ամէն ինչ կորսուած չէր։

Բայց յուսոյ այդ նշոյլը շուտով անհետացաւ։

—Ո՛չ, մինչեց, խենթ եմ ես... ո՛չ... խենթ եմ... եթէ Ալիս գիտնար որ բանտարկուած եմ Պ. Պօրիսօֆի կողմէ, կողմնակի միջոցներու չպիտի դիմէր։ Ամէն բան պիտի ըսէր հօրը, թախանձելով անոր՝ ղադրեցնել այս գարշելի արարքը. ու հայրը չպիտի վարանէր գնդապետէն խնդրել, որպէս զի ազատ թողու զիս։ Պ. Տօրժէր սոսկում կը ըզգայ մթին մեքենայութիւններէն։ Զպիտի ընդունէր որ զիս մէջտեղէն վերցնեն, դիւանագիտական անհրաժեշտութիւններու համար։ Պիտի ուզէր զիս մօրկ ընել, դատապարտել առաջ։ Ու Ալիս որ լաւ կը ճանչնայ իր հայրը, անոր պիտի դիմէր, փոխանակ Ժօրժէի։ Ո՛չ, Ալիսի կողմէ չէ ղրկուած այդ սուրհակը։

Հրած ենթադրութիւններէն ճարահատ անստուգութեան տակ ընկճուած, դժբախտութեան հանդուրժելու անկարող, Ռօպէր թիկնաթոռի մը վրայ ինկաւ եւ յուսահատ խորհրդածութիւններու անձնատուր եղաւ։

Դառն հաճոյք մը կը զգար, աչքին առջեւ բերելով Ալիսը, որ այդ պահուն երեկոյթին մէջ կը գտնուէր եւ մօրկ կ'ընէր Պօրիսօֆի կեղծ մեծարանքները ու կը ժպտէր միւս Վինեօրիի։

—Եթէ տակաւին կը սիրէր զիս, պէտք չէ երեկոյթին ներկայ գտնուէր հօրը հետ, կը խորհէր Ռօպէր տխրագին։

Յետոյ այս անգութ պատկերները անհետացան տակաւ։ Զափազանց տառապանքը ի վերջոյ հանդարտեցուց իր գրգռուած ջիղերը, ու խաւարը տիրապետեց իր գերագրգռուած մտքին մէջ։ Հիւանդոտ յուսակտրութիւնը տեղի տուաւ թմրութեան մը՝ որուն դէմ կռուիլ չփորձեց։

Քաղցր կը թուէր իրեն խորասուզուիլ մոռացման մէջ, տարաբախտներուն այդ վերջին մխիթարութիւնը։

Կրկնակի այդքան ցնցումներէ յետոյ՝ ֆիզիքականը կը ստանար իր իրաւունքները։

Ռօպէրի աչքերէն կը վազէր քունը։ Հանուեցաւ ու գնդապետին մարդոց պատրաստած մահճակալին մէջ պառկեցաւ։

Ինչո՞ւ ոտքի վրայ կենար։ Ինչո՞ւ անքուն հսկէր։ Ժօրժէ մեկնած էր, ու իր ըրած շարժումը կը նշանակէր թէ արշալոյսէն առաջ օգնութեան չպիտի հասնէին։

Ռօպէր քնացաւ խորունկ քունով մը, ինչ որ կազդուրեց զինքը. երբ աչքերը բացաւ, տեսաւ որ կալըրիին պատուհանները լուսաւորուած էին արեգական ճառագայթներէն։

Գնդապետին մարդիկը մէջտեղ չկային բնաւ, եւ որովհետեւ անհանգոյ կը թուէր իրեն՝ անկողնին մէջ տեսնուիլ անոնց կողմէ, փութաց ելլել։

Իր արդուզարդը վերջացնելու վրայ էր, երբ խորը գտնուած դուռը բացուեցաւ մեղմով։

Պ. Պրիար ներս մտաւ ժպտուն, դեռ նոր ածիլուած, ու նուազ հանդիսական զգեստ մը հագած քան նախորդ օրը։ Ոսկի ակնոցներ ու ճերմակ փողկապ չէր կրեր ալ եւս։ Բոլորովին ճէնթլմէնի մը կերպարանքը ունէր, որ մտերմական այցելութիւն մը տալու կ'երթայ բարեկամի մը։

—Ի՞նչ կ'ուզէք ինէ, հարցուց Պ. տը Բարնոէլ նուազ քաջալերական շեշտով մը։

—Նախ գիտնալու համար թէ լաւ քընացա՞ք, պատասխանեց գնդապետին վերակացուն։

Եւ որովհետեւ Ռօպէր արհամարհոտ լռութեամբ մը կը պատասխանէր այդ քաղաքավար պարբերութեան, Պ. Պրիար յարեց.

—Իմ այցելութիւնս ուրիշ նպատակ մըն ալ ունի։ Ձեր թղթապանակը փրնտռելու նեղութենէն ալ կ'ազատեմ ձեզ։

Ռօպէր յանկարծ յիշեց որ, առջի իրիկունը, հանուած ատեն, իր րըտէնկօթի գրպանին մէջ ձգած էր այդ թղթապանակը՝ որ կը պարունակէր իր բոլոր թուղթերը եւ ունեցած հարստութիւնը։

Ռօպէր ձեռքը երկարեց դրած տեղէն առնելու համար հագուստը, բայց վերակացուն, միշտ հանդարտ ու չնորհալից, ըսաւ.

—Զպիտի կրնաք գտնել զայն, որովհետեւ հոն չի գտնուիր։

—Գողցած տաենս, գողցած էք, գոչեց Պ. տը Բարնոէլ։

—Իբր աւանդ վար դրի զայն։ Ինչ որ միեւնոյն բանը չէ, ձենէ կախում ունի անոր տէր ըլլալ։ Այն օրը պիտի յանձնուի ձեզի, երբ որոշէք տիրոջս ուզածը ընել։ Այն օրը պիտի տիրանաք ձեր յիսուն հազար ֆրանքին։ Գնդապետ Պօրիսօֆ մտադիր չէ իւրացնելու այդ գումարը. աղէկ գիտցէք տարկա։ Բայց կը խորհի թէ կրնայիք գէշ գործածութեան մը յատկացնել զայն. ինծի յանձնեց զայն պահելու գործը, ինչպէս նաեւ կարգ մը նամակներ գորս չէք կրնար գործածել որքան ատեն որ ազատ չըլլաք... Գնդապետին համար կարեւոր է պահել այդ նամակներուն մէջէն մէկը, որով անանուն բարեկամ մը յիսուն հազար ֆրանք կուտայ ձեզ, երբ փոխարժէք ձեր հօրը ունեցած պարտքին։

(Շարունակելի)